

*Genealogische en Heemkundige
Kring
Vaertlinck*

VZW

Contactblad van de Werkgroep Genealogie en Heemkunde
Willebroek

Willebroeck

Pont. Embarcadère.
Brug. Vertrekplaats.

Driemaandelijks tijdschrift

5de jaargang – Nr 2

oktober-november-december 2009

Verantwoordelijke uitgever: Gust VAN AUWENIS, Dendermondsesteenweg 204 b202, 2830 Willebroek

Genealogische en Heemkundige Kring

“VAERTLINCK” vzw

Secretariaat p.a. René PATTYN

Molenweg 24

2830 Willebroek

Tel.: 03/886.92.44

E-mail : rene.pattyn@telenet.be

E-mail : guvanau@telenet.be

Bankrek.: 068-2318314-41

Erkende culturele vereniging Willebroek : culw083

Vzw-ondernemingsnummer : 0881.351.205

De vereniging staat los van alle filosofische en ideologische strekkingen.

Bestuursleden :

Gust VAN AUWENIS	Voorzitter	Dendermondsestwg 204	2830 Willebroek	03/886.85.54
René PATTYN	Secretaris	Molenweg 24	2830 Willebroek	03/886.92.44
Guido VAN HUMBEECK	Penningmeester	Joz. Wautersstraat 125-1	2830 Willebroek	03/886.04.75
Leon BERNAERTS	Bestuurslid	Eikenstraat 20	2840 Reet	03/888.21.83
Flor COOLS	Bestuurslid	Vijvershof 2	2830 Willebroek	03/886.69.98
Paul DE BORGER	Bestuurslid	Wachtingstraat 6	2870 Breendonk	03/866.44.18
Gary MANTIERS	Bestuurslid	Groene Laan 38-3B	2830 Willebroek	03/886.65.26
Jan PEETERS	Bestuurslid	Pullaar 270	2870 Breendonk	0477/626984
Kevin POLFLIET	Bestuurslid	Jan Blockxlaan 7	2630 Aartselaar	03/877.59.55
Silvain SPAEPEN	Bestuurslid	Geuzenstraat 17	2830 Willebroek	03/886.59.75
Eric VAN WINGHE	Bestuurslid	Mispelweg 41	2830 Willebroek	03/886.78.82

Abonnement : 16,00 € door storting of overschrijving op rekening nr **068-2318314-41** van
“**Vaertlinck**” vzw, 2830 Willebroek

Afzonderlijke nummers : 5,00 €

Contactadres: René PATTYN, Molenweg 24, 2830 Willebroek

Website : <http://www.vaertlinck.be>

E-mail: vaertlinck@telenet.be

ISSN 1782-2785

Lid van :

Koninklijke Vereniging voor
Natuur- en Stedenschoon vzw

Geachte mevrouw, geachte heer,

Met dit nummer 2 van onze 5de jaargang zijn wij, zonder er veel of te lang bij stil te staan, in de herfst beland en behoort de zomervakantie 2009 met zijn uitzonderlijke temperaturen reeds tot het verleden.

Iedereen, vooral de kleine peuters in de kleuterklas en de jongeren die wat hogerop studeren alsmede hun ouders, weten dat de tijd van een min of meer onregelmatig leven tijdens de vakantie maanden voor een jaar achter de rug is en de gewone dagelijkse trant aan de orde is.

Herfst- en wintermaanden nodigen ons uit om wat lectuur ter hand te nemen of onze vakantiefoto's nog even te bekijken of zoals velen, verder te werken aan hun familiegeschiedenis of opzoekingen te doen in een of andere bibliotheek of archief.

Zoals u weet zijn wij steeds bereid u daarbij of daarin te helpen..

Bovendien is het deelnemen aan een of andere familiequiz een aangenaam en leerrijk tijdverdrijf., dus welkom op onze 2de "Vaertlandquiz" in oktober.

Zoals u reeds mocht ervaren, met ons tijdschrift en onze vereniging "Vaertlinck" brengen wij u een goede en gevarieerde inhoud met voor "elck wat wils".

Geachte mevrouw, geachte heer, wij wensen u dan ook veel leesgenot en veel rustige en zinvolle avonden met daarbij, nu reeds, prettige eindejaarsdagen..

Beste groeten,

Het bestuur.

De boer en de baron

Een 18de eeuwse pachtgeschil in Willebroek

Deel 1

“Ick hebbe d’heer van U te schrijven als dat ick den gerst van Peeter Bemis Uw pachter op gisteren hebbe vercocht, ende sal op maendagh eerstcomende alle sijn coren, terwe ende hoygras oock vercoopen ten waere datter soude verbodt commen, het gene ick niet en geloove, nochtans Bemis loopt om den selve coopdag te beletten soo ick verstane hebbe”. Dat meldt de Willebroekse griffier Cornelius Van Grootven in een brief aan baron Lancelot Ignace de Gottignies op 6 juli 1768. Een week later, op 12 juli, schrijft de griffier, tevens rentmeester van de baron, dat hij de ‘hertegraenen’ en het ‘hoygras’ van Peter Bemis openbaar heeft verkocht en dat de verkoop 916 gulden heeft opgeleverd. *“De haver ende boeckweyde sal ick oock vercoopen op sijnen behoerlijcken tijdt, maer u mooght gerust sijn, Bemis en heeft hem niet derven roeren ende hij heeft hem seer stil gehouden”*.¹

Met deze gedwongen openbare verkoop kwam op nogal pijnlijke wijze een einde aan een langdurig conflict tussen de baron de Gottignies en zijn pachter, en aan de nog veel langere pachtovereenkomst tussen de Willebroekse familie Bemis en de Brusselse grootgrondbezitter. Die overeenkomst was 45 jaar eerder (in 1723) gesloten door Jan Carel Bemis, de vader van Peter, en Lancelot François de Gottignies, de vader van Ignace. Hieronder belichten we wie de betrokkenen precies waren, wat er gepacht werd, waar de problemen zich situeerden en hoe de partijen de zaak aanpakten.

De protagonisten

Jan Carel Bemis (1682 - ± 1755) kwam uit een familie van pachters en kleine notabelen. Zijn vader Balthazar (1634-1704) was schepen en ‘borgemeester’ in Ruisbroek en pachter van de nog steeds bestaande hoeve/herberg De Croon aldaar; zijn oom Adriaen was griffier in Humbeek en later notaris in Brussel. Zijn grootvader Adriaen (±1590–1657) was schepen in Ruisbroek en pachter van de Gansbroekhoeve, de grootste pachthoeve van Ruisbroek, gelegen in de hoek tussen de Rupeldijk en de Zielbeek. Betovergrootvader Claes Bemens (±1535 - ±1620), was ‘officier’ van de Willebroekse schepenbank en woonde in de tweede helft van de 16de eeuw tegen het Sas van de ‘nieuwe schipvaart’ in Willebroek. Zelf wordt Jan Carel in een akte uit 1715 schepen te Willebroek genoemd en in 1726 borgemeester.²

Jan Carel trouwde rond 1710 in Willebroek met Maria Eeraerts. Zij was een dochter van Jan Eeraerts (schepen en borgemeester te Willebroek) en Joanna Van Leuven. Het gezin Eeraerts – Van Leuven huurde jarenlang een hofstede met 28 bunders grond van – wellicht niet toevallig – dezelfde baron Lancelot François de Gottignies. De pachthoeve was gelegen ‘achter de kerk in het Vennestraetken’.³ Tussen 1711 en 1722 kregen Jan Carel Bemis en Maria Eeraerts acht kinderen. In 1715 kochten ze van Balthazar De Borger het ‘steynen’ huis ‘De Swaene’ in Willebroek, grenzend aan de ‘Dorpsstraat’ (nu A. Van Landeghemstraat) en de ‘Nockestraat’ (nu Stationstraat en Guido Gezellestraat). Wellicht stond het huis precies op de hoek van de Dorpsstraat en de Nockestraat. Ernaast lag de hoeve Het Handbooghof.⁴

Het feit dat het huis De Swaene een naam had en dat in de aankoopakte zo expliciet werd gezegd dat het een stenen huis was, wijst erop dat het om een statige woning ging. In een boedelbeschrijving uit 1739 is er sprake van de “cleynen kelder, kelderkeucken, grooten kelder, keucken, camer,

¹ Het uitgebreide dossier over het geschil tussen de familie de Gottignies en hun pachter(s) Bemis bevindt zich in het RA Antwerpen (momenteel in Beveren), OGA Willebroek, Invent. 123. Het bevat rekeningen, inventarissen, akten, schuldvorderingen, memo’s en heel wat correspondentie. In totaal 93 stukken.

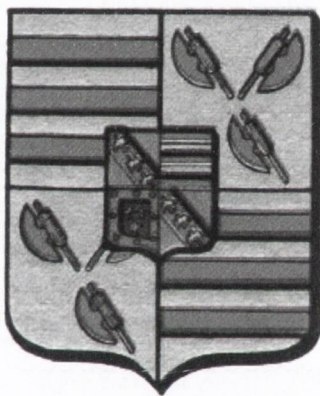
² De Borger Paul, *Het geslacht Bemis, vijf eeuwen familiegeschiedenis*. Niet gepubliceerde familiechroniek.

³ Roggeman Gaston, *Notariaat Antoon Van der Veken 1688 – 1714*, bewerking, akte nr 736 dd 5.5.1711

⁴ Roggeman Gaston, *Notariaat Jan De Cock 1714-1755*, bewerking, akte nr. 709 dd 24.1.1722

benedecamer, solder, peerdestal (met twee paarden en een veulen), coestal (met negen ‘coeye’ en twee ‘verckens’), schuere en bijvanck (erf)”. Dat er in de “grooten kelder” 25 ‘tonnen “soo gevulde als ijdele” liggen en “eenige bierstellingen” doet vermoeden dat de hoeve ook dienst deed als herberg. De ‘staet ende inventaris’ werd ten behoeve van baron de Gottignies door Jan Carel Bemis zelf opgesteld op 17 juli 1739 en met een sierlijk handschrift ondertekend, waaruit blijkt dat hij behoorlijk geschoold was.

In 1741 ging de pachtvereenkomst van Jan Carel Bemis met baron de Gottignies over op zijn zoon Peter Bemis (1713 - ± 1772). Vanaf 1743 huurde Peter bovendien huis De Swaene van zijn ouders. Later werd hij er ook eigenaar van. Ondertussen was Peter getrouwd met Joanna Verbruggen (1714-1791), dochter van schepen Adriaen Verbruggen en Anna Magnus. Ze zouden zes kinderen krijgen. Bij de (fiscale) Volkstelling van 1747 stond Peter Bemis ingecohierd als herbergier met één knecht en één meid, twee paarden, zes runderen, één varken en drie ‘haerdsteden’. Met die drie ‘haerdsteden’ zat het gezin in de ‘residentiële’ subtop. Er waren in 1747 in Willebroek en Tisselt samen 3 eigenaars met vijf ‘haerdsteden’, 5 met vier, 15 met drie, 69 met twee en 178 met één haerdstee.⁵ Uit correspondentie blijkt dat Peter Bemis net als zijn vader goed kon schrijven en dus enige opleiding had genoten. Peter en zijn vrouw baatten wel een herberg uit, maar in hoofdberoep was hij landbouwer. En daarvoor pachtte hij dus nogal wat land van baron de Gottignies.

De geschiedenis van de adellijke familie de Gottignies gaat terug tot de 12de eeuw.⁶ De naam verwijst naar een dorp in Henegouwen, maar de familie had vooral in het hertogdom Brabant heel wat bezittingen. De tak die ons aanbelangt, leverde in de 15de en 16de eeuw onder meer een aantal burgemeesters in Mechelen. Lancelot-François de Gottignies verwierf in 1725 de titel van baron. Hij was gehuwd met Catherine-Cécile de Steelant en overleed in 1748. Zijn zoon Lancelot-Ignace-Joseph was baron van Gottignies, Gooik, Gestel, Steenkerke, Leerbeke, La Haye, etc. Hij was kamerheer en raadsman in dienst van keizerin Maria Theresia. Lancelot-Ignace was gehuwd met Anne-Philippine-Thérèse van der Noot en stief kinderloos in 1786. De familie de Gottignies had in haar diverse heerlijkheden zomerverblijven, maar resideerde ook vaak in haar hôtel in Brussel

(zie verder). Ze verpachtte al van in de 17de eeuw heel wat gronden in Willebroek.

Het pachtgoed

Het was met de ‘oude’ baron Lancelot-François de Gottignies dat Jan Carel Bemis een pachtvereenkomst sloot. Dat gebeurde op 13 juli 1723 voor notaris Daniel Louis Vanden Driessche in Londerzeel, mogelijk omdat de baron daar goed geïntroduceerd was; hij was verwant met de familie van Doetinghem van het kasteel Drietoren. Het pachtgoed besloeg in totaal ongeveer 15 bunders (± 18 hectaren) landbouwgrond en beemden in het Goorbroeck, op de Hooghe Heyde, in het Groot en het Cleyn Broeck, in Klein Willebroek en te Tisselt. Op een van de beemden op de Donk in het Cleyn Broeck “sal (de pachter) moeten gedogen het oprichten ende schieten van eenen koninckxvogel ende eenen prijschieting tsjaers aen ider der drij gilden der voorsch. Prochie van Willebroeck”.⁷ Een gedeelte van de gronden moet ooit deel hebben uitgemaakt van de landerijen van een niet nader omschreven “verbrande hoeve”⁸, mogelijk in de buurt van de Dweersdijckhoeve. Die laatste pachthoeve (38 bunders) in Klein Willebroek was in het begin van de 18de eeuw door een erfenis eveneens in het bezit gekomen van de familie de Gottignies.

⁵ Apers, Chris: *Volkstellingen te Willebroek en Tisselt, 1702 en 1747*, bewerking 2003

⁶ www.gottignies.com, toegang 27.04.09

⁷ OGA Willebroek, Inv. 123, Inventaris gronden, 27 juni 1741. Het gaat hier om het schuttershof, later bekend als ‘Den Blijk’.

⁸ OGA Willebroek, Inv. 123, Rekening 1768

De voorziene pachttermijn was zes jaar en de pachtsom bedroeg 401 gulden per jaar, te betalen op Sint Andries (30 november). Dat was een aanzienlijk bedrag. Ter vergelijking: Jan Carel Bemis betaalde in 1741 aan zijn knecht Joos Bal 33 gulden jaarloon en aan zijn meid Joanna Hermans 30 gulden⁹. Uiteraard kregen beiden daarnaast ook ‘kost en inwoon’. Een gewoon dagloon varieerde van 1 tot 3 gulden. De betaling van de pacht leek nochtans vlot te verlopen en na de eerste huurtermijn volgde een tweede en een derde. Maar dan, tegen het einde van de jaren 1730, bleek pachter Jan Carel Bemis het plots wel moeilijk te hebben om aan zijn financiële verplichtingen te voldoen.

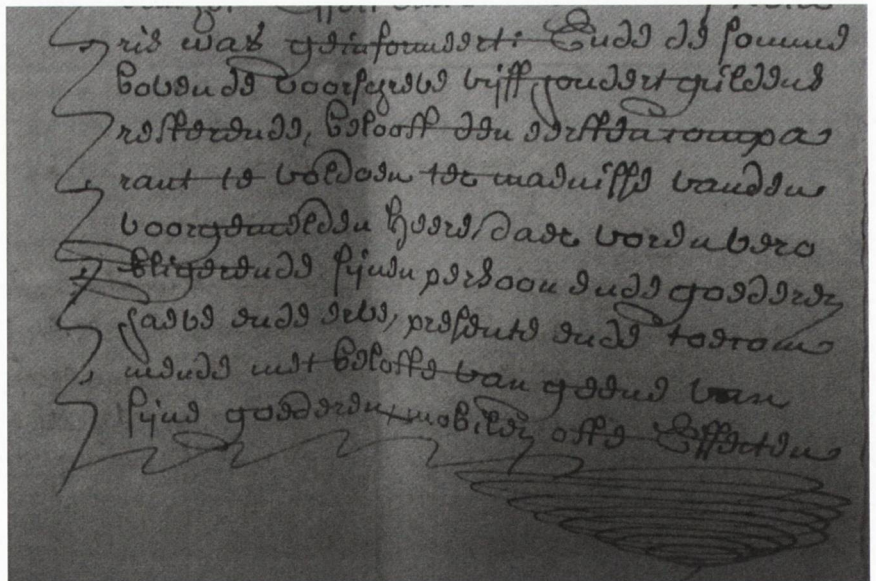
Financiële problemen

Op 11 juli 1739 stelde notaris Ignatius Vanden Driessche (zoon van de hoger genoemde Daniël Louis) een akte van schuldbekentenis op waarin Jan Carel Bemis verklaart dat hij over de voorbije acht jaar (1731 – 1738) 3208 gulden pacht moest betalen (401 x 8) en daarvan nog maar een goede 700 gulden heeft vereffend, zodat hij de baron nog 2489 gulden schuldig is. Nu was de baron de Gottignies blijkbaar wel een vrij flexibele schuldeiser. Jan Eeraerts, de schoonvader van Jan Carel Bemis, liet bij zijn dood eveneens 1100 gulden pachtschuld na aan Lancelot François de Gottignies, die door zijn erfgenamen moest worden aangezuiverd.¹⁰

De akte bepaalt dat Jan Carel Bemis “*tusschen heden ende alderheylyghen oft uysterlycken kersmisse eerstcomende*” 500 gulden van de schuld moet terugbetalen. Zijn zwager Frans Eeraerts, “*innegesetene van Puers*” (mogelijk gaat het hier om de Puurse ‘borgemeester’ Frans Eeraerts) staat borg voor hem. De rest van de schulden moet hij voldoen “*ter maenisse*” van de baron, daarvoor “*verobligerende sijnen persoon ende goederen, hoeve ende erve, presente en toecomende met belofte van geene van sijne goederen, mobilen ofte effecten, te vercopen, belasten ofte veralieneren*”.¹¹

Notaris Van den Driessche stuurde de akte naar de baron en schreef in een begeleidende brief dat Bemis beloofde “*ten uyttersten te sullen sorgen om sijne schuldt in te corten, seggende dat hij misschien wel alles sal overlaeten aen sijnen sone die hij seghet seer neerstig te wesen om langhs dien cant U Edele te voldoen*”. Al bij al leek de baron ook nu niet zo streng te zijn voor zijn pachter, tenzij hij erop uit was om diens goederen in te palmen door ze te hypothekeren. In ieder geval schreef hij op 13 juli in een antwoord aan de notaris: “*Wy hebben nu een condemnatie volontair, beter als uyt eene geeyndigde huerseele: maer my dunckt dat niet quaet soude syn hem eenen inventaris te doen geven van alle de effecten dewelcke hij nu besit, en verbindt tot sekerheyte van syne schulden*”. En dat gebeurt inderdaad: het is die inventaris die hierboven al werd vermeld.

Waarom Jan Carel Bemis in de problemen is geraakt, weten we niet. Heeft hij gewoon ‘slecht geboerd’, had hij tegenslag met het weer of werd hij het slachtoffer van plunderingen? De jaren 1720 en 1730 waren wat dat laatste betreft relatief rustig in onze gewesten. In de tweede helft van de jaren '30 en het begin van de jaren '40 waren er een aantal slechte seizoenen (streng

⁹ OGA Willebroek, Inv. 123, Rekening, 17 april 1741

¹⁰ Apers Chris, *Weesrekeningen Willebroek en Tisselt in de 17de en 18de eeuw*, bewerking 2006, nr 365, Sterfhuis Jan Eeraerts dd 20.4.1711.

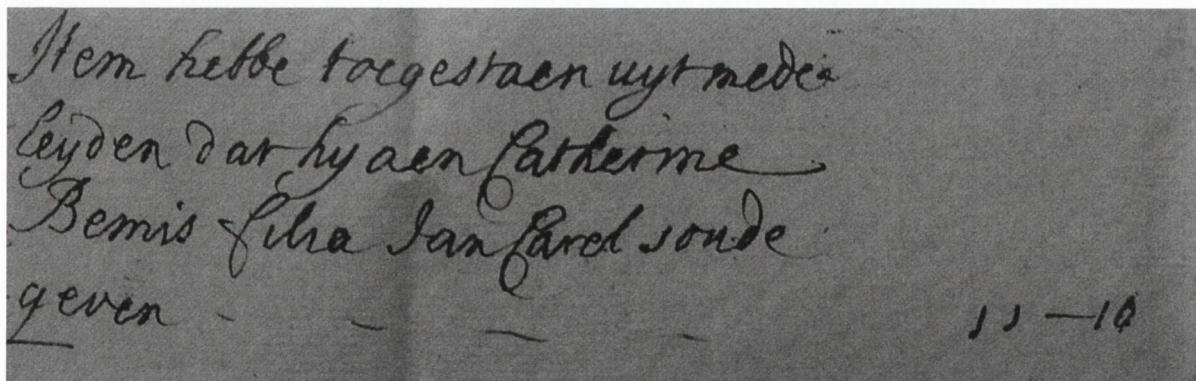
¹¹ OGA Willebroek, Inv. 123, Akte van schuldbekentenis JC Bemis, nots I. Van den Driessche, dd 11.07.1739

winters, natte voorjaren, droge zomers) en mislukte oogsten, maar dat verklaart niet waarom JC Bemis heel de jaren '30 door haast geen pacht heeft betaald. Misschien had de dood van zijn vrouw er iets mee te maken? Maria Eeraerts stierf vermoedelijk al rond 1726.¹² Hun kinderen waren toen tussen 4 en 14 jaar oud. Anders dan de gewoonte was, is JC Bemis blijkbaar nooit hertrouwd. Dat impliceert dat hij haast alleen instond voor de opvoeding van zijn kinderen. Maar om daar de oorzaak van zijn financiële moeilijkheden te zoeken, is uiteraard pure speculatie.

Hoe dan ook: het ging van kwaad naar erger. Twee jaar later, in de zomer van 1741, stond JC Bemis voor bijna 3000 gulden in het krijt bij baron de Gottignies. Onder druk van de omstandigheden en wellicht ook van de baron, maar mogelijk ook om het pad voor zijn zoon Peter te effenen, nam hij een drastische beslissing. Op 13 en 14 juli ging hij over tot de openbare verkoop van al zijn bezittingen, goederen, vee en gewassen op het veld: *“alle soorten van meubelen ende huysraet, mitsgaders koyen, peerden, etc als oock coren, terwe, gerst, vlasch, met differente partyen hoygras, haver ende boeckweyde”*.

De verkoop werd geleid door griffier Cornelius van Grootven en verliep onder toezicht van drossaard Joachim Collin en de schepenen van Willebroek, onder wie Gillis Eeraerts, zwager van Jan Carel Bemis, en Adriaen Verbruggen, schoonvader van Peter Bemis. Zoals gewoonlijk bij zo'n openbare verkoop in die tijd, brachten de verkochte dieren het meest op. Zij vormden dan ook het kostbaarste bezit van een boer. Een “swert merrepeert” werd voor 162 gulden verkocht aan Francis Pauwels uit Opdorp. Een andere zwarte merrie bracht 112 gulden op en een ‘swert hengstveulen’ ging voor 50 gulden naar Philips Dehaen, die daarvoor zelfs vanuit Perk naar Willebroek was afgezakt. Een koe kostte 40 à 50 gulden en een varken 15. Andere grote ‘posten’ waren de veldgewassen. Een halve bunder koren was 60 gulden waard, een ‘party’ vlasch 50 en een halve bunder haver 40.¹³

Opmerkelijk is dat Peter Bemis, onder borgstelling van zijn schoonvader, schepenen Adriaen Verbruggen, voor ruim 900 gulden inkocht en zo de facto een deel van het familiebezit recupereerde. Maar dat de verkoop voor de familie Bemis een harde noot om kraken was, bewijst een kleine notitie in een van de rekeningen van griffier Van Grootven, die meldt dat hij “uyt medeleyden” 11 gulden heeft gegeven aan Catherina Bemis, de dochter van Jan Carel.¹⁴ Diezelfde Catherina zou later in Hingene met haar echtgenoot Elias Van Vracem de (nog steeds bestaande) herberg De Swaene uitbaten, mogelijk een verwijzing naar de naam van haar ouderlijk huis.

Item hebbe toegestaen uyt medeleiden
dat hy aen fatherme
Bemis sijn Jan Carel soude
geven - - - - -
11-10

¹² In een akte van de Willebroekse Weeskamer uit 1726 wordt JC Bemis weduwnaar genoemd (Apers Chris, o.c. nr 125, dd. 3.9.1726)

¹³ OGA Willebroek, Inv. 123, Rekening openbare verkoop JC Bemis, dd 13&14 juli 1741.

¹⁴ OGA Willebroek, Inv. 123, Rekening verkoop van een patij hooi JC Bemis, 1742

In augustus 1741 werden nog enkele partijen ‘weke vruchten’ (haver, boekweit, klaver) verkocht en ook in 1742 volgden nog een paar andere verkopen. Uiteindelijk, als alles verkocht, berekend en verrekend was, werd de “liquidatie en afrekening” met Jan Carel Bemis afgesloten met een negatief saldo van 200 gulden; een schuld die werd overgenomen door zijn zoon Peter Bemis. Die had ondertussen, op Sint Andries 1741, bij afloop van de derde zesjarige huurtermijn, ook de pacht

overgenomen van zijn vader, opnieuw voor een termijn van zes jaar. Omdat er enkele percelen grond verkocht waren, bedroeg de huurprijs deze keer niet 401 maar 380 gulden. Daarnaast moest Peter Bemis ook drie keer per jaar een dag met paard en kar beschikbaar zijn voor (onderhouds)werken op de landerijen van de baron.

Lancelot François de Gottignies was dus blijkbaar wel tevreden met de afwikkeling van de zaak en zag er geen graten in zijn gronden voortaan te verhuren aan de zoon van Jan Carel Bemis. Een ezel stoot zich geen twee keer aan dezelfde steen, maar een baron blijkbaar wel. Hij zou het zich nog beklagen. Of liever: zijn zoon Lancelot Ignace de Gottignies.

Hôtel de Gottignies in Brussel, in de Lievevroubroersstraat, in de buurt van Manneken Pis

Paul De Borger
(wordt vervolgd)

Volkstelling te Tisselt in 1693 ¹⁵

Deze volkstelling is zeer interessant voor genealogen, familievorsers en samenstellers van stambomen.

Deel 4 – Einde telling

Wij Joannes Alexander De prince Cappellaen, Cornelis van Camp meyer, Philips van de bogaert, guilliam meeus Jan Schellekens andries De vleeshouwer ende guilliam troch Schepenen van thisselt verclaeren onder de Eede die wij gepresteert hebben int aenkomen van ons officie gedaen te hebben soodaenich neerstich ondersoeck als ons mogelijck is geweest, van alle de vaste inwoonders van de voors. heerlijkheydt van thisselt, van wat sex ouderdom staet ofte conditie de selve mochte wesen ingevolghen van sijne maiestijts placcaerten, van den sevensten november 1693 ende aldaer bevonden hier onder uijtgedruckt bij naeme ende toenaeme.

Eliesebeth contermans weduwe out 60 Jaeren,
De selve twee sonen Peeter, out 14 Jaeren, ende Jan out 11 Jaer,
De selve een dochter Jenno out 18 Jaer.

Marie meeus out 29 Jaer, ende anna meeus out 28 Jaer, ende Jenneken meeus out 26 Jaer, met meester anthoni waerneff barbier,

Niclaes de majjer cossaert out 28 Jaer ende marie troch 24 Jaer,
De selve 1 dochter Jenno out 1 ½ Jaer,
De selve eenen knecht geeraert troch out 22 Jaer
De selve een meijssen anneken troch out 20 Jaer.

(f° 205) Gillis van Ingelgem out 23 Jaer, ende cecilia sijne huijsvrouwe out 34 Jaer,
De selve een dochter marie out 4 Jaer.

Franchijne verheijden weduwe Peeter de Prins out 70 Jaer,
De selve eenen sone guilliam out 18 Jaer,
De selve een dochter pauline out 20 Jaer.

Jan op de heijde hantwercker out 30 Jaer, ende barbara moons sijne huijsvrouwe out 23 Jaer.
Den selven 2 dochters Jenno out 13 Jaer, ende marie out 2 Jaer,

Adriaen vanden heuvel hantw. wedewaer out 55 Jaer,
Den selven drij dochters Jenno out 14 Jaer, ende franchijne out 18 Jaer, ende marie out 11 Jaer.

(f° 205 v°) Jan de backer cossaert wedewaer out 56 Jaer,
Den selven 2 sonen Jan out 22 Jaeren ende ariaen out 10 Jaer,
Den selven een dochter Jenneken out 23 Jaer.

Elisebeth ardier weduwe nicolaes vermeirssen out 75 Jaer,
De selve 2 sonen, rombaut vermeirssen out 38 Jaer, ende anthoon out 28 Jaer,

¹⁵ (RAB Office fisc. Brab. 355) Tisselt f° 189

Anthoon van Auwenus cossaert out 56 Jaer, ende cathlijn goons sijn huijsvrouwe out 53 Jaer,

Den selven 1 dochter Jenneken out 18 Jaer.

Clement de Ridder hantw. out 40 Jaer, ende maria de borger, sijn huijsvrouwe out 30 Jaer,

Den selven 2 sonen Jan out 6 Jaer *ende* anthoon out 2 Jaer.

Den selven 2 dochters Peeternelle out 11 Jaer, *ende* Jenno out 5 Jaer.

(f° 206) Anna Ceuppens weduwe Jan michiels.

Cornelis de goesse cossaert ende Cornelia Coeckelbergh sijn huijsvrouwe.

De selve vijff sonen te weten Jan out 20 Jaeren, nicolaes out 17 Jaer, laureijs out 9 Jaer, steven out 7 Jaer *ende* anthoon out 4 Jaer.

De selve twee dochters Catharina out 6 Jaer, ende marie out 5 Jaer.

Laureijs Peeters ende barbara deckers sijne huijsvrouwe.

De selve eenen knecht Jan van den broeck out 22 Jaeren.

De selve een maerte antonette Rommens out 18 Jaer.

De selve twee sonen te weten Cornelis Peeters out 9 Jaer *ende* Peeter out 2 Jaer.

De selve twee dochters te weten Marie Peeters out 7 Jaer, ende cathrien out 5 Jaer.

(f° 206 v°) Maria steenackers weduwe Jan timmermans out 60 Jaer,

De selve een dochter magrita timmermans out 30 Jaer,

Geeraert machiels out 64 Jaer *ende* Jaecquemijne verschueren sijne huijsvrouwe.

Den selven 2 sonen christiaen out 14 Jaer *ende* Jan out 18 Jaer.

Den selven 4 dochters te weten Jenno out 22 Jaer, anna 20 Jaer, *ende* cathlijn out 16 Jaer, *ende* peeternelle out 10 Jaer,

Cathlijn segers weduwe Jan lieckens out 50 Jaer

Den selven 3 sonen Peeter out 9 Jaeren, Coenraet 7 Jaeren, *ende* Jan out 4 Jaer

De selve twee dochters marie out 3 Jaer, *ende* elisebeth out 1 Jaer,

Cathlijn de weduwe van Auwenus out 70 Jaer

Den selven 2 sone aert van auwenus out 14 Jaer *ende* andries out 7 Jaer.

De selve 2 dochters Jaecquemijn out 42 Jaer *ende* anna out 40 Jaer,

(f° 207) Gommaer Lieckens hantwercker, out 40 Jaer, *ende* marie saeffoet sijne huijsvrouwe out 48 Jaer,

De selve eenen sone Jan out 12 Jaer.

Philips goons cossaert out 36. Jaer *ende* Jenneken hostie sijne huijsvrouwe out 32 Jaer.

De selve 2 dochters anneken out 7 Jaeren *ende* magdaleen 2 Jaeren.

Geeraert Abbeloos herbergier out 34 Jaer, *ende* marie schaerlaeckens sijne huijsvrouwe out 36 Jaer,

Den selven drie dochters Jenneken out 10 Jaer, met catharien out 10 Jaer, *ende* marie out 4 Jaer.

De selve drij sonen Cornelis out twelff Jaeren, franciscus out ses Jaeren ende Peeter out seven maenden.

(f° 207 v°) Michiel willocx winckelier out 39 Jaer, ende marie vermeiren out 31 Jaer.

Den selven een meijssen elisebeth van den bosch out 18 Jaer.

Den selven eenen knecht ariaen vermeiren out 13 Jaer

Den selven drij sonen Jan out 8 Jaeren, ariaen out 5 Jaer *ende* Peeter 3 Jaer,

Peeter Sallaris seeldraeijer out 47 Jaer, ende Jaecquemijne verbruggen sijne huijsvrouwe out 44 Jaer

De selve ~~een~~ 4 dochter elisebeth out 18 Jaer, cathrien out 12, barber out 5 Jaer, *ende* marie 2 Jaer,

Den selven 1 sone guilliam out 15 Jaer

De selve 1 knecht charles van oosten out 21 Jaer.

Jan mertens herbergier out 26 Jaer *ende* marie de bouck, out 29 Jaer,

De selve een maerte clara out 22 Jaer,

De selve 1 dochter anna out 2 Jaer,

(f° 208) Joos de maijer out 35 Jaer, ende jenneken van oosten sijn huijsvrouwe out 30 Jaer

Den selven een meijssen elisebeth verhoeven, out 20 Jaer,

De selve drij dochters cathrien out 7 Jaer, cornelia 5 jaer, *ende* barbara 5 maenden.

De selve eenen sone Jan out 3 Jaer.

Lieven verbeeck herbergier out 30 Jaer, ende cathlijn segers out 32 Jaer.

Den selven een maerte Jenno out 23. jaer,

De selve eenen sone Jan out een Jaer,

De selve een dochter Jenno out 3 Jaer.

Peeter brusselmans out 22 Jaer, *ende* peeternelle van der bies sijne huijsvrouwe out 37 Jaer,

De selve een meijssen anna de groeff out 78 Jaer

De selve twee dochters Jenne 12 jaer *ende* Jenno out 2 maenden.

De selve 2 sonen Peeter 7. *ende* laureijs 4 Jaeren.

(f° 208 v°) Melsen van mal cossaert out 56 Jaer *ende* magriet verdonck sijn huijsvrouwe out 52 Jaer,

De selven eenen sone Jan out 18 Jaer,

Jan van den berch beenhouwer, out 40 Jaer, *ende* Peeternelle van der poelen sijne huijsvrouwe out 45 Jaer,

Den selven een dochter marie out 18 Jaer.

Den selven eenen sone Jan out 15 Jaer

Peeter van den neck out 26 Jaer, *ende* cathlijn de maijer sijn huijsvrouwe out 28 Jaer.

Den selven twee knechten P. Vermeiren out 17 Jaer, *ende* hendrick verbeeck out 13 Jaer,

De selve twee sonen, gillis out 4 Jaer *ende* Judocus out 1 ½ Jaer

Jacobus van Rossum ketelaer out 25 Jaer ende cathlijn feremans sijn huijsvrouwe out 30 Jaer,

(f° 209) De selve twee dochters agatha out 6 Jaeren, ende marie out 3 Jaer
De selve twee sonen Jan 5, ende Peeter out 1 Jaer,

Niclaes vanden bogaert lesthouwer out 25 Jaer ende elisebeth lauwers sijne huijsvrouwe out 32 Jaer,

De selve 4 dochters anna marie out 7 Jaer, peeternelle out 4 Jaer, elisebeth out 1 ½ Jaer, ende Jenno 2 maenden.

Adriaen suijs out 63 Jaer, ende cathlijn van haecht sijn huijsvrouwe, out 65 Jaer.

Den selven een dochter Jaecquelijn out 19 Jaer.

Den selven eenen knechtien adriaen butts out 12 Jaer.

Jan vanden heuvel cossaert out 25 Jaer ende elisebeth hens sijne huijsvrouwe out 30 Jaer.

De selve 1 sone Philips out 11 maenden.

(f° 209 v°) Jan verstrepen hantwercker out 41 Jaer, ende elisebet de maijer sijne huijsvrouwe out 32 Jaer,

De selve 2 sonen niclaes verstrepen out 9 Jaeren ende Jan out 7 Jaer,

De selve een dochter anna out 7 Jaer.

Huijbrecht de backer cleermaecker out 54 Jaer, ende maria de wit sijn huijsvrouwe out 52 Jaer,

De selve eenen sone machiel out 13 Jaer.

De selve een dochter barber out 8 Jaer.

Jan van boom out 50 Jaer ende ende Jasperijn vlemincx sijne huijsvrouwe out 53 Jaer,

De selve 2 dochters Anna out 18 Jaer, ende Peeternelle out 9 Jaer,

De selve eenen sone anthoon out 12 Jaer.

(f° 210) Anthoon van boom hantwercker out 60 Jaer, ende cathlijn verlinden sijne huijsvrouwe out 56 Jaer,

De selve een dochter marie out 13 Jaer.

Rombaut de backer cossaert out 63. Jaeren ende francoise basoen sijn huijsvrouwe out 38 Jaer.

Den selven drij sonen andries out 15 Jaer, Jan out 12 Jaer, ende Jacobus out 4 Jaeren.

Den selven 4 dochters Joanna out 12 Jaer, anna out 9 Jaer, elisebeth ses Jaer ende marie out ses maenden.

Peeter van schel Pachter out 53. Jaer, ende anna Dedemaeckers sijne huijsvrouwe out 40 Jaer.

Den selven 4 sonen gabriel out 14 Jaer Jan 10, francois 6. ende Peeter out 1 Jaer.

Den selven 2 dochters barbara out 13 Jaer, ende anna 4 Jaer.

(f° 210 v°) Ferdinandus vanden Rijn wedewaer out 63. Jaer

Den selven twee sonen te weten Philips vanden Rijn out 25 Jaer ende hendrick vanden Rijn out 29 Jaer, met sijne huijsvrouwe clara de wit out 28 Jaer,

De selve twee dochters barbara out 3 Jaeren, ende anna 1 Jaer.

Philips Adams out 45 Jaeren, wedewaer, ende hendrick stijllaert out 20 Jaer, met Jan stijllaert out 17 Jaer.

Ende behoort geconsiderert te worden dat dese prochie daegelijcx voor onderhoud ende provisie noodich hebbe sekere quantiteit van graenen soo van gerst terwe haever ende boeckweijde, voor brauwe goet,

Memorie

Mitsgaeders oock voor mestgoet van beesten, voor vercken, vee, peerden *ende* andere beesten

(f° 211) Jtem hebben de ~~voors~~ onderges. Schepenen gecozen de stadt van mechelen, voor het haelen van hunne noodige graenen, voor hunne provisie.

Beloopende allen de voors. personen soo mans vrouwen ende kinderen ter quantiteit van sesse hondert *ende* sevenensesich.

Dico - 667 -

Staet te noteren dat alhier geenen graenmolen en is, maer dat sij hunne graenen laeten maelen op den molen van willebroeck blaesvelt, als elders.

In teecken der waerheijt hebben wij onderges. capellaen, meijer, schepenen *ende* greffier boven gementioneert alle dese onderteekent gedaen den xvij^{en} xber, 1693. mij present greffier - (Get.) (GJ)Cauwenbergh 169

Joannes Alexander de Prince prbr

Gilliam troch 1963

PvdBogaert 1693

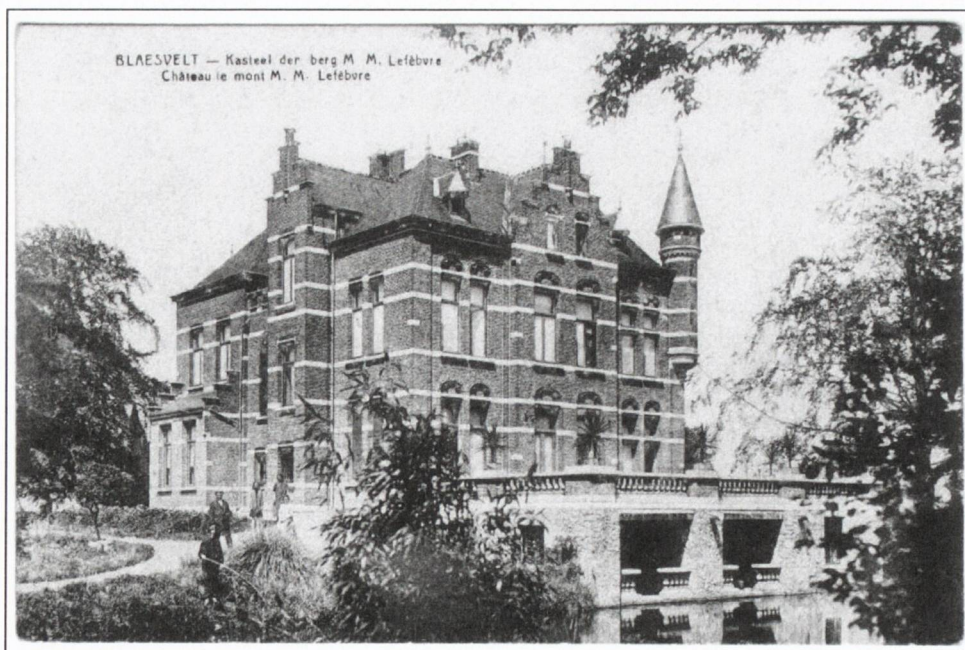
C van Camp

Jan Schellekens

Andries de Vleeshouer

G meeus 1693

door Leon Bernaerts

Waar is de tijd? Van kasteel naar restaurant 't Kasteeltje (Bello Mondo)
(Verzameling Guvanau)

Met goedkeuring van de auteurs samengebracht en geïllustreerd door Merckx Jean

HET MEDIUM FILM EEN OVERZICHT

Na de eerste wereldoorlog veranderde het ontspanningsleven van de gewone mens op een drastische wijze. Het was alsof in de jaren 1919-1921 alle remmen losgegooid werden en men wraak wou nemen op de voorbije oorlogsjaren vol ontberingen.

Een kleine stad buiten Los Angeles in Amerika bepaalde geleidelijk een deel van dit ontspanningsleven door middel van een nieuw medium; de **FILM**.

Hollywood groeide in de jaren 20 uit tot het mekka, die jaarlijks honderden films produceerde en die in Europa een dankbaar publiek vonden.

Hollywood bracht twee onsterfelijke types voort, de cowboy en de verschoppeling, deze laatste werd sterk in beeld gebracht door Charly Chaplin.

Met de uitvinding van de gesproken film werd de triomf compleet. Er was geen dorp in Vlaanderen waar wekelijks één of meerdere films gedraaid werden, ook tijdens de crisisjaren zochten de mensen steun in de onechte filmwereld om er gedurende een of twee uur de dagelijkse miserie te vergeten. Films als *Fra Diavolo* (1933, Laurel and Hardy), *Duck Soup* (1933, Marx brothers) en prenten van W.C. Fields en E. Cantor lieten de mensen gieren van het lachen. Historische films *Cleopatra* (1934) en Horrorfilms *Frankenstein* (1931) en *King Kong* (1933) waren eveneens grote successen. Maar groot en klein genoot het meest van de *western* de absolute bestseller. Realistische films waren er weinig en bereikten bovendien de massa niet.

De trend die gedurende de crisis was ingeslagen vond tot 1940 navolging: komedies en musicals, historische drama's zoals *Gone with the wind*, griezelfilms *Dracula*, en westerns bleven de grote toppers.

Een kritische noot stak hier en daar met een lach de kop op zoals *Modern Times* en *The Dictator* van Chaplin. De tekenfilm won gaandeweg ook sterk aan populariteit. De figuur van Mickey Mouse introduceerde in 1928 de sprekende tekenfilm. Samen met andere Disney-helden zorgden zij voor de opmerkelijkste successen in het genre.

De Belgische film kende in de dertiger jaren een echte bloeiperiode, waartoe de ongeëvenaarde succesfilm *De Witte* behoort.

Na de tweede wereldoorlog ging men in Europa radicaal de realistische toer op en kwam ook de Italiaanse filmindustrie in de belangstelling. De Amerikaanse "Movie makers" hielden het nog steeds bij romantische thema's en ook het thema oorlog werd gebruikt om tal van films te produceren, terwijl men het geweten trachtte te sussen omtrent de genocide van de indianen, in de vele westerns.

De televisie, die in het najaar van 1953 in België zijn intrede deed heeft veel gemeenschappelijk vermaak definitief verdrongen, zo ook op termijn de dorpsbioscopen. Het cinemagebeuren werd de laatste decennia grondig hervormd en heeft nu plaats, meestal aan de rand van de grote steden, in megagebouwen met vele zalen waarin een grote verscheidenheid aan films gepresenteerd wordt.

Desondanks de nieuwste technieken en perfecte accommodaties gaat "de cinema" nog steeds achteruit, we lezen recent in de krant:

“België telt nog 107 bioscopen – Ons land telde vorig jaar nog 107 bioscoopcomplexen. Dat blijkt uit cijfers van het Nationaal instituut voor Statistiek (NIS). Samen herbergen ze 503 schermen, tien meer dan in 2004, maar drie keer minder dan in 1960. Belgen gaan gemiddeld nog twee keer per jaar naar de cinema, bijna 50 jaar geleden was dat nog acht keer. Maar dat was voor de komst van de video en de dvd. In 2005 kregen de bioscoopzalen 43.930 bezoekers per zaal over de vloer. Een pak minder dan het topjaar 1998 met 54.830 dankzij de kaskraker **Titanic**. Een filmticket kostte vorig jaar 5,71 euro excl. BTW meer dan het dubbele in vergelijking met 1980”.

CINEMA'S TE WILLEBROEK

Ook te Willebroek deed kort na de eerste wereldoorlog de cinema zijn intrede door het openen van twee zalen in de Nieuwstraat nml. zaal **Alcazar**, later **Palace**, gekend bij het Willebroekse publiek vanwege de pikante, meestal Franse films die werden vertoond.

Aan de overzijde, op Nieuwstraat 12 en frontaal naar de markt gericht kwam **Theatre Pathé**, later **Apollon** en nog later cinema **Rio** genoemd, met zijn 550 zitplaatsen de grootste en meest moderne van de drie Willebroekse bioscopen.

In het begin van de jaren dertig werden in de schoot van de “Socialistische Coöperatie” in verschillende landelijke gemeenten cinemazalen opgericht, zo ook te Willebroek in de August van Landeghemstraat vlak tegenover de markt waar een nieuw volkshuis met annex een nieuwe cinema **Vooruit** werd gebouwd.

Deze was nauw verbonden met de gelijknamige Puurse bioscoop, want ze vertoonden meestal dezelfde films, die tijdens de respectievelijke pauzes per moto overgebracht werden naar Puurs of omgekeerd naar Willebroek.

Het volkshuis met ingang van cinema **Luxor** ⇔⇔

Tijdens de tweede oorlog werd, na een periode van inactiviteit, de cinema Vooruit terug opgestart onder de naam **Luxor**. Onder deze naam werd gedraaid tot in 1954 toen werd hij wegens allerlei redenen terug gesloten, echter niet voor lang want enkele weken later werd hij opnieuw heropend door de vzw Volksontwikkeling Willebroek gesticht door een groepje Willebroekse vooraanstaanden, onder de naam **Ciné Cinex**.

Cinema APOLLON, Willebroeck. — Tel. 138
Vanaf VRIJDAG en volgende dagen :
 Luisterrijke opvoeringen van het meesterwerk der Franse Cinematographie

O. L. V. van den Rozenkrans

OLA MADONE DU ROSAIRE

Een aardsche en zeer hartroerend drama uit het hedendaagsche leven, met een stikinder en diep trefende stichting, die op eenkeer een diep onbezand indruk zal maken. Deze bewonderenswaardige hand blijkt uit door zijn buitengewone schoonheid, die alle gedachten oovertrekt. — Het is de absolute film voor alle publiek.

Eenige der voornaamste sferoelen :
 Met *Winnecola* der *Liefde* van *Poussin*. — Met *Freud* van *O.L.V.* van den *Rozenkrans*.
 De *Franse* schied, *J. de Rosier*, en zijn *zoontje*, *angert* *hulp* *van* *de* *woeren*. — De *vroemde* *afhandeling* *van* *den* *Rozenkrans*. — *Lucie*, *de* *wees*, *neef* *het* *zoontje* *van* *den* *schied* *en* *de* *opoffering* *van* *het* *hebb* *haren* *oogen*. — De *verhoop* *van* *de* *Rozenkrans* *en* *het* *verdrant* *der* *moer*. — *Den* *5* *October*, *de* *dag* *der* *Heilige* *Maagd*: een *dubbel* *Nobel*: *dit* *is* *de* *heilige* *en* *der* *Oovering*.

Op *bijzondere* *dagen* *vertoond*. — *Regelid* *door* *apudal* *markt* *en* *zagg*.
 Categorie *de* *overgrote* *kranten* *en* *de* *platen* *der* *plaatse* *vergoerd* *als* *velet*:
 Avondvertooningen : 2,80, 3,00 en 4,00 fr. — *Midagvertooning* *als* *gewoont*.
 Deelidij *van* *Rozenkrans*, *Willebroeck*.

De Rio zoals meestal genoemd in de Willebroekse volksmond heeft het langst volgehouden, maar moest in de beginjaren tachtig uiteindelijk ook zwichten voor het fenomeen televisie. Na jaren leeg gestaan te hebben werd hij in 1988 verkocht, afgebroken en vervangen door moderne appartementen.

De Rio was de populairste van de Willebroekse cinema's vanwege de moderne inrichting en ook omdat er de mooiste en meest actuele films vertoond werden. Deze werden gehoord, meestal in

een pakket van 5 tot 10 films waarbij dan 1 of 2 topfilms waren die soms de ganze week gespeeld werden telkens met als bijfilm een van de gewone B films.

Er waren avondvertoningen op:

Zaterdag, zondag, maandag, dinsdag en woensdag en donderdag om 20 u.

Zondagnamiddag werd er ook gespeeld om 13.30 u. en 16.45 u.

Donderdagnamiddag eveneens om 13.30 u.

Wanneer er echte topfilms zoals de historische films, *De Mantel* en *De Tien Geboden* op het programma stonden werd er ook op vrijdagavond gespeeld.

De avondvertoningen waren steeds met genummerde plaatsen, zaterdagmorgen was het dan ook meestal een drukte want dan kwam men naar de foto's van de geprogrammeerde film kijken en werden er bij Hortense "bonnekes" gekocht voor de zaterdagavondvertoning. 's Avonds was dan ook haar man present, want het was hij die de ticketjes moest scheuren en de plaatsen aanwijzen.

Op donderdag speelde men steeds een andere film dan in het weekend, meestal was het dan pure ontspanning met een Cowboy film en het verhaal van de "goede" en de "slechte" overgoten met een portie Indianen, ook de komieken: "Den Dikke en Den Dunne" stonden regelmatig op het programma.

Zo een totaalprogramma dat ongeveer 2,5 tot 3,00h duurde, was steeds opgenomen op 6 tot 8 bobijnen (filmspoelen) die met 2 projectoren afgespeeld werden en meestal volgende onderdelen bevatte:

- Nieuws van BELGAVOX; dit werd gebruikt door de 3 cinema's en werd vlug van de ene naar de andere cinema gebracht.
- Een voor- of bijfilm (meestal een B of laagbudgetfilm).
- Ongeveer 15 min. pauze, afhankelijk van het volk en de tijd die nodig was om de meeste te voorzien van een drankje en een hapje in het aanpalende café, waar men aan de ene toog een fris pintje kon bestellen en aan een andere een voorraad snoep kon opdoen. Ondertussen werd er ook in de zaal rondgegaan met frisco en ijsbonbons.
- Hoofdfilm.

Door het sluiten van de laatste cinema, het verdwijnen van de indrukwekkende geschilderde platen met de hoofdrolspelers aan de cinemagevel en de vele affiches aan de vensters van de Willebroekse cafés, verdween ook een jarenlange volkstraditie van ontspanning.

Bij vele gezinnen was het inderdaad een wekelijks terugkomende “gewoonte”, de zaterdagavond naar de cinema en daarna in de cafés op en rond de markt enkele lekkere pintjes alvorens naar huis terug te keren.

Voor de jeugd was zondag cinemadag, wij ervaren het alsof het gisteren gebeurde: na het middageten, zondagse pré van ons moe of grootmoe en dan rap naar de markt om niet te laat te komen voor de vertoning van half twee.

Later naar de cinema om vijf uur, daarna een pak friet bij “Willemine” op het pleintje en met de eerste lieven gaan dansen bij “de Kicker” en “Den Derby” of anders met de bus vlug naar Boom waar in die tijd de danstempel “Gust Kadee” op de grote markt de place to be was.

Een treffend beeld van die tijd is het verhaal van Eugeen Emmerechts, “Van vijf tot acht” verder in dit cinemaverhaal. Maar eerst volgend verslag van Karel De Decker

WILLEBROEKSE CINEMA’S kregen vijftig jaar geleden 250.000 bezoekers over de vloer.

Verhaal geschreven door Karel De Decker en verschenen in het jaarmarktblad van 26 oktober 2005.

Door de komst van de televisie tijdens de jaren vijftig, ging het met de Willebroekse cinema’s langzaam aan bergaf. **Ciné Cinex**, **Cinema Palace** en **Cinema Rio** waren op sterven na dood. In 1955 kregen ze onder hun drietjes meer dan 250.000 bezoekers over de vloer. Een voor die tijd serieus aantal met dito inkomsten als tastbaar gevolg. Tien jaar later in 1965, waren de tv-antennes op de daken niet meer te tellen, wat met zich bracht dat de twee overgebleven cinema’s het moesten stellen met 42.314 bezoekers.

De Willebroekenaar had dankzij zijn beeldbuis, zijn eigen cinema aan huis, al bleef hij, met heimwee terugdenken aan vroeger.

DE CINEMA’S IN DE NIEUWSTRAAT

Cinema Rio – vroeger **cinema Apollon** en daarvoor “**Theatre Pathé**”- was gelegen aan de Nieuwstraat 12. De cinema was rond 1938 in het bezit van Frans Daems (Sussen van de Smed). Hij werd later eigendom van Jozef Dijck, die op 2 juli 1947, voor de uitbating ervan, de toelating kreeg van het schepencollege.

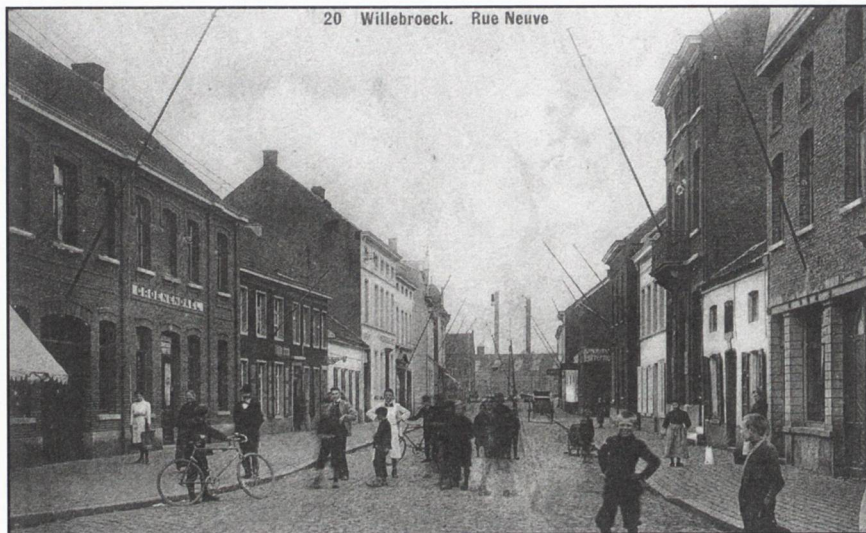
Zowel **cinema Palace** als **cinema Rio** dateren uit de periode van de stille-stomme film, waarbij de film begeleid werd door muziek die op de piano werd uitgevoerd. In **cinema Alcazar** (de latere **Palace**) gebeurde dat door meester Jef Schampaert, terwijl Achiel Verest, beter bekend als “Zotte Remy”, als commentator van de film er wekelijks aan zijn trekken kwam. Van hem wordt verteld – aldus Jean Huyghe – dat hij bij de film “**De Drie Musketers**”, op het ogenblik dat d’Artagnan zijn degen trok om met de vijand in duel te gaan, nagaande gevleugelde woorden de zaal instuurde: “*D’Artagnan pakt zijnen patattenschelder en zal den deugniet es ketelen*”, waarmee

Cinema Rio

hij uiteraard kittelen bedoelde. Ook voor het aankondigen van de eerstvolgende film had “Zotte Remy” zijn eigen manier. Ooit zei hij: “*Ten neuste weik, groot drama over De **Dief van Bagdad** met Douglas Fairbanks, hem de maskesverleider, en Mary Pickford, zij, de joengenszot. Komt allen daarheen*”

Cinema Palace – voorheen cinemazaal **Alcazar** met de daarbij horende herberg “In Groenendaal” – was gelegen aan de Nieuwstraat 21. Ze was eigendom van de familie Aerts (de Wagenmaker). Na geruime tijd te zijn gesloten werd ze gerund door Camiel Van Houttegem uit Tielt, die op 21 juni 1947, voor de uitbating ervan, de toelating kreeg van het schepencollege. In maart 1961 sloot ze de deuren, nadat ze het jaar voordien slechts 15.764 bezoekers over de vloer had gekregen (1).

*In het huis vooraan links met de vlaggenstok was cinema **Alcazar** gevestigd. Hier kwam later cinema **Palace**. Na de sluiting werd het een filiaal van het Gemeentekrediet.*

Cinema Vooruit was gelegen aan de A. Van Landeghemstraat 45, in het Volkshuis. Hij werd geleid door Martin Pardon uit Korbeek-Lo, zaakgelastigde van de socialistische organisaties. De toelating tot uitbating ervan, werd op 17 november 1931 verleend door het Schepencollege. Cinema Vooruit heette tijdens de tweede wereldoorlog Cinema Luxor en werd uitgebaat tot 29 juli 1954 de dag van de laatste vertoning. Een week later, op 7 augustus 1954, werd diezelfde cinema, die vanaf die dag in handen was van de vzw “Volksontwikkeling Willebroek”, heropend onder de naam **Ciné Cinex**, met op de affiche de vertoning van de film “*Het lied van de woestijn*”.

GELEID DOOR MECHELS TRIO

De statuten van “Volksontwikkeling Willebroek”, met zetel A. Van Landeghemstraat 45 te Willebroek – het adres van het Volkshuis en van de vroegere cinema Vooruit – verschenen op 14 augustus 1954 in de “bijlage tot het Belgisch Staatsblad”.

Veertien dagen voordien, op 2 augustus 1954 tijdens de Willebroekse kermisweek, hadden Jan Van Winghe, volksvertegenwoordiger Frans Dezaeger, bediende en vader van Dr. André Dezaeger, Marcel Janssens, bediende (later schepen), Gaston Croes, bediende (idem), Jaak Van der Wee, maatschappelijk assistent (vakbondsafgevaardigde), Aloïs De Boeck, traceur (broer van Camiel De Boeck, later schepen), Jaak Aerts, paswerker; en Edmond Van Lerberghe, bediende (later schepen, grootvader van schepen Jan Van Lerberghe), allen wonende te Willebroek, samen met Jan Lodewijk Cornelis, handelsbestuurder (directeur Coöperatief Vooruit eb schepen), Willem Deherdt, rekenplichtige (Coöperatief Vooruit), en Desiré Van Daele, vakbondssecretaris (parlements lid en burgemeester van Mechelen), alle drie wonende te Mechelen, schriftelijk verklaard, dat zij, onder de benaming “Volksontwikkeling Willebroek”, een vereniging zonder winstbejag hadden opgericht. Ze had tot doel “*de aanmoediging en de bevordering van alle werken, strekkende tot de geestelijke,*

lichamelijke, wijsgerige, artistieke en culturele opvoeding van de arbeidersstand over het algemeen en van de arbeidersjeugd in het bijzonder".

Ze was vastbesloten "op regelmatige wijze of met tussenpozen, bestendig of periodiek, feesten, spektakels, fancy-fairs, toneelopvoeringen, cinemavoorstellingen, danspartijen, sportmanifestaties en andere vermakelijkheden" in te richten.

Ten einde van de vrijstelling van belastingen en taksen op vermakelijkheden te kunnen genieten, zou in overeenstemming met de wet, de nettowinst, voortkomende van de feesten, manifestaties en vermakelijkheden, gestort worden aan de door de vereniging beschermde werken.

In de eerste raad van beheer, geleid door het Mechelse trio Desiré Van Daele (voorzitter), Jan Lodewijk Cornelis (secretaris) en Willem Dehert (penningmeester), zetelden de Willebroekenaars Jaak Aerts en Aloïs De Boeck als commissaris, en Jan Van Winghe, Gaston Croes, Frans Dezaeger en Marcel Janssens als beheerder (2).

PUBLICITEIT VOOR DE FILM

De plaatselijke cinema's kondigden hun programma aan in "Het reklaamblad van Willebroek en omstreken" door middel van aankondigingen onder vorm van vensteraffiches die voornamelijk in de cafés werden opgehangen en door foto's met afgedekte lichaamsdelen, die aan de ingang van elke cinema, met de nodige belangstelling werden bekeken.

Er waren cinemavertoningen op vrijdag-, zaterdag- en zondagavond en ook op zondagnamiddag.

Tijdens de crisisjaren waren er op donderdagnamiddag vertoningen voor kinderen en werklozen (1 fr.) met vooral tekenfilms op de affiche (Mickey Mouse, Popeye e.a.). Elke vertoning omvatte een film, een hoofdfilm en een klucht. De beide films werden onderbroken door een pauze van ongeveer een kwartier. Wat net voldoende was om achteraan in de zaal snoep te kopen, of in de belendende herberg een glas bier te drinken

(3).

De tijd van de countryfilms met de "goeie" en de "slechte", met achtervolgingen te paard, met postkoets- of treinovervallen, veediefstallen, indianengevechten en andere snel voorbij flitsende beelden, ligt inmiddels al een halve eeuw achter de rug. De reclameborden met de koppen van de hoofdrolspelers

en de titel van de film, in erg opvallende kleuren, zijn uit het straatbeeld verdwenen.

De opkomst van de televisie en van de auto hebben voor de teleurgang van de cinema's gezorgd, al was het in het Willebroek van toen, lang niet zo slecht.

- (1) Archief van de gemeente Willebroek
- (2) Bijlage tot het Belgisch Staatsblad, p. 923-924. Brussel, 14 augustus 1954
- (3) "Uit onze kindertijd: Cinema's in Willebroek" door Jean Huyghe. Handschrift, oktober 1997

Wordt vervolgd.

SINT-HUBERTUSVIERING TE BLAASVELD - VAN EEN TRADITIE GESPROKEN

Ieder jaar opnieuw, reeds voor de 27ste keer, wordt in Blaasveld het feest van Sint-Hubertus gevierd.
In Heindonk reeds de 5de keer.

Tijdens de Sint-Hubertusviering wordt het feest van de patroonheilige of schutpatroon van de jacht (jagers) in herinnering gebracht.

In Blaasveld is dit reeds een traditie geworden met steeds een grote volkstoeloop. Veel volwassenen, ouders en kinderen uit de grote omgeving willen deze traditioneel geworden plechtigheid niet missen. Elk jaar heeft die viering plaats op de zondag die het dichtst bij 4 november valt (tenzij 1 of 2 november). Dus nu in het jaar 2009 valt deze dag op 8 november.

In de Sint-Amanduskerk van Blaasveld (en ook in Heindonk) werd de voorbije jaren dit feest ingezet met een uiterst verzorgde misviering voorgegaan door pastoor J. Suykens en die opgeluisterd werd (en ook dit jaar) door de jachthoornblazers "The Greenfields" uit Londerzeel.

Tijdens de misviering worden de jagers op hun taak gewezen die erin bestaat van onze natuur goed te beheren en van het jagen geen slachterij te maken. Bovendien wordt het "Sint-Hubertusbrood" gewijd. In vroegere tijden geloofden de mensen erin dat dit gewijde brood de ziekten tegenhield bij hun dieren want de H. Hubertus zou ooit iemand van hondsdolheid genezen hebben.

Intussen komen de ruiters samen om vervolgens in stoet tot aan de kerk te komen waar zij zich keurig opstellen langsheen de Mechelsesteenweg.

Het is de gewoonte dat na de misviering, buiten de kerk, een korte toespraak wordt gehouden door de burgemeester of een afgevaardigde van het gemeentebestuur waarna de wijding plaats heeft van de paarden en de kleinere huis- en knuffeldieren.

Toespraak door de burgemeester (2001)

Wijding van de paarden

Wijding van de kleinere- en knuffeldieren – let op de zakjes met het “Sint-Hubertusbrood”

Achteraf wordt aan de ruiters een receptie aangeboden op een nabijgelegen weide. Het geheel wordt georganiseerd door de VVV Vaartland en de kerkfabriek van Blaasveld in samenwerking met het gemeentebestuur van Willebroek.

Een ontvangst van de jachthoornblazers is telkens voorzien op de pastorie waar men even rustig en in een gezellige sfeer kan napraten.

Wie is nu Sint-Hubertus? Wat is zijn legende?

Hubertus was een zoon van de hertog van Aquitanië en hield er een werelds leven op na.

Hij werd geboren in 655 in de Voerstreek (sommige bronnen spreken van Toulouse) en stierf op 30 mei in Tervuren.

Tijdens zijn jeugd zou hij een verwoed jager geweest zijn en zo bestaat zijn legende erin dat hij op Goede Vrijdag van het jaar 683 op jacht ging terwijl dit een zeer oneerbiedige bezigheid was op die bijzondere dag.

Hubertus merkte een groot hert op en achtervolgde het dier samen met zijn meute honden voor de drijfjacht.

Het dier vluchtte weg doch wanneer Hubertus het bijna te pakken had bleef het dier plots staan en keerde zich naar hem toe. Op het ogenblik dat hij het wilde neerschieten verscheen er een lichtend

(Het visioen van Hubertus door Jan Brueghel de oudere en Rubens) (Madrid, Prado)

kruis tussen het gewei terwijl een stem hem toesprak en hem zei naar Lambertus van Maastricht te gaan.

Hubertus stopte onmiddellijk met jagen.

Hij bekeerde zich en trad in het klooster. Later werd hij bisschop en volgde de H. Lambertus op als bisschop van Maastricht. Als gevolg van de onveiligheid in de streek van Maastricht en Tongeren verplaatste hij de bisschoppelijke zetel naar Luik (722). Hij verkondigde het geloof in Brabant en in de Ardennen. In het Zuiden van Nederland en in heel België zijn veel kerken, organisaties, gilden, enz. naar hem genoemd.

Zijn stoffelijk overschot werd in 825 overgebracht naar de abdij van Andage. De plaatsnaam Andage werd later Saint-Hubert met zijn Basiliek van Sint-Hubertus.

Zijn naamdag valt op 3 november.

Enkele verwijzingen:

- Het logo van het drankje “Jägermeister” bevat het hert met een kruis tussen het gewei;
- Het jachthuis Sint-Hubertus op de Hoge Veluwe in Nederland is naar hem genoemd. De plattegrond van het slot heeft de vorm van een hertengewei;

- Het Sint-Hubertuscollege bevindt zich in Neerpelt;
- De plaatsnaam Sint-Huibrechts-Lille is eveneens naar hem genoemd;
- Meerdere schuttersgilden dragen zijn naam;
- De jagersvereniging Sint-Hubertus is algemeen bekend;
- In Brussel is de Sint-Hubertusgalerij een prachtige winkelgalerij;
- Niel : Sint-Hubertusschool en Jongenschiro.

De jachthoorngroep “The Greenfields” even voorgesteld¹⁶.

Jachthoorngroep

The Greenfields Londerzeel

De jachthoorngroep “The Greenfields” werd opgericht in 1961. Nog steeds is Arthur Cnapelinckx, toen student concerthoorn aan het Koninklijk Muziekconservatorium van Brussel, de dirigent en muzikale kracht achter deze formatie.

De groep is thans uitgegroeid tot een vijftiental geoefende jachthoornblazers. De dirigent opteerde ook naar het voorbeeld van vroegere toondichters de Franse natuurhoorn op academische wijze te bespelen.

In 2005 is de vurige wens om met de “Alpenhoorn” het romantische register uit te breiden werkelijkheid geworden. Ze zijn nu in het bezit van vier originele Zwitserse alpenhoorns.

Ieder jaar verzorgen zij heel wat optredens:

naast eigen concerten, het opluisteren van ettelijke Sint-Hubertus- en Sint-Elooi-vieringen en het openen of sluiten van de jacht, worden er

ook feestelijke accenten gegeven aan jachtdiners en stapte de groep op in bekende stoeten en processies in eigen uniform of in historische kledij.

Zo namen ze deel aan o.a. de Praalstoet van de Gouden Boom te Brugge, het Vlaams Nationaal Zangfeest, de Sint-Paulusprocessie in Opwijk, de 3-oktoberoptochten te Leiden, de Pikkelingen te Aalst.

De jachthoornblazers “The Greenfields” beheersen een rijk repertorium van bekende typische jacht signalen en een hele reeks eigen composities van de hand van hun dirigent Arthur Cnapelinckx.

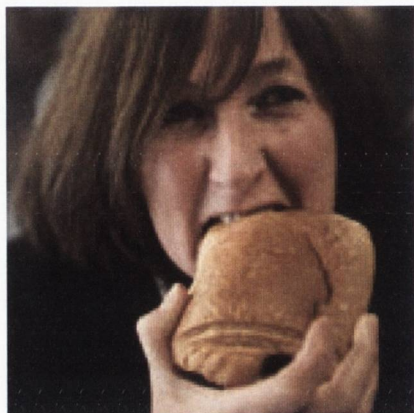
G. Van Auwenis

¹⁶ Tekst ons ter hand gesteld door F. Cnapelinckx

WORSTENBROOD - Een levende traditie¹⁷

Zoals het een heemkundige kring die zichzelf respecteert past, werd ook dit jaar op de eerste bestuursvergadering van “Vaertlinck” na nieuwjaar de traditie van verloren maandag in ere gehouden. De door onze kok van dienst werden eigenhandig gemaakte worstenbroodjes dan ook smakelijk verorberd door de aanwezige leden.

In Antwerpen (én omgeving) wordt sinds mensengeheugenis jaarlijks de “Verloren Maandag” gevierd. In het kielzog van de feestdagen wordt de kilte van januari eensgezind op volkse wijze opgevangen met een eenvoudig culinair ritueel.

Tot op heden staat niet vast wat hiertoe aanleiding gaf, maar het is een feit dat op deze bijzondere dag elke Antwerpenaar zich te goed doet aan geurig, smakelijk WORSTENBROOD!

Op “Verloren Maandag” beheerst in heel de provincie Antwerpen het worstenbrood de etalages van alle bakkerswinkels en verbruikzalen. Deze specialiteit die uitstekend past bij kil winterweer kan overal op massale bijval rekenen. Zeker als je het opwarmt.

Voor de vervaardiging van dit bijzonder lekkers (te genieten als tussendoortje maar ook als volwaardige maaltijd) werken ambachtelijke bakkers en beenhouwers nauw samen: traditie dient gerespecteerd te worden. Wat sommige plezanterikken regelmatig de vraag doet stellen: bij wie koop je nu eigenlijk het best je worstenbrood, bij bakker of beenhouwer. Dat een zodanig kwaliteitsproduct ook de horeca-uitbaters niet koud laat spreekt voor zich: op “Verloren Maandag” verwennen zij gratis, naar aloude gewoonte, hun vaste (en vaak uiteraard ook minder vaste) klanten met worstenbrood.

Iedereen in het Antwerpse is vertrouwd met deze traditie. Niemand staat erbij stil en iedereen geniet gewoon. Toch is het interessant om even na te gaan waar dit gebruik eigenlijk vandaan komt. Waarom worstenbrood? Waarom worstenbrood op die specifieke maandag? En waarom wordt die maandag alom “Verloren Maandag” genoemd? De ware toedracht van dit mysterie, blijft voorlopig een raadsel. Historische archieven en overlevering bieden diverse antwoorden op onze vragen, toch is de exacte herkomst van het worstenbrood en “Verloren Maandag” tot op heden niet bekend.

Wel kunnen we, op basis van bekende feiten, u hierbij de meest waarschijnlijke opties duiden. De verklaring dat de arbeiders op maandag na een feestdag te zat waren om te werken verklaart nog niet waarom deze traditie dan op de eerste maandag na Driekoningen in ere wordt gehouden. Daarvoor moeten we een kijkje nemen in de bijbel.

Daarin lezen we dat de drie wijzen langs koning Herodes waren gegaan om deze te vragen waar de nieuwe koning van de Joden was geboren. Herodes vroeg hen een onderzoek naar het kindje in te stellen en hem er van op de hoogte te brengen zodat hij zelf hulde kon gaan brengen. De drie wijzen deden dit echter niet en Herodes was hier zeer kwaad om. Daarop liet Herodes in heel Jeruzalem en een groot stuk er rond al de kleine kindjes doden.

Om deze gruweldaad te herinneren zal toen naar alle waarschijnlijkheid de 'barbaarse' traditie van verloren maandag aan deze gebeurtenis gekoppeld zijn.

¹⁷ Artikel samengesteld uit diverse publicaties over Verloren Maandag

In de middeleeuwen (15de eeuw) legden de ambtenaren op de eerste maandag na Driekoningen hun eed af. Die plechtigheid werd gevolgd door een feest. Om dat feest voor de stad betaalbaar te houden, kregen de ambtenaren een goedkoop vleesbroodje te eten. Aangezien de ambtenaren de rest van die dag niet meer werkten, werd die specifieke dag al gauw tot “Verloren Maandag” gedoopt.

Een variant op dit verhaal wil dat de in vroegere tijden erg machtige gilden rond het begin van de 18de eeuw hun nieuwjaarsfeest organiseerden op “Verloren Maandag”. Een ganse dag werd er gevierd en kwamen de ambachtslui niet aan werken toe.

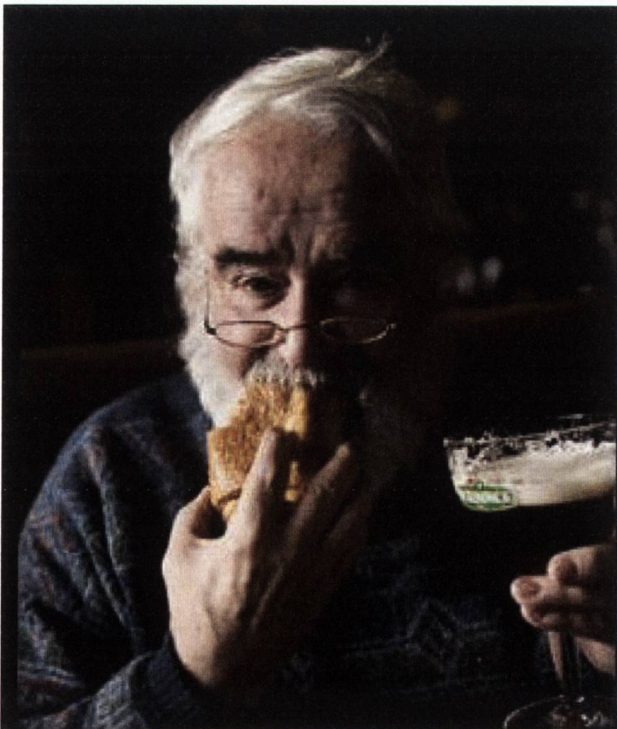
Verder is er in oude geschriften sprake van een “verzworen maandag”: een Lorreinse akte uit 1231 verhaalt over de “lundi parjure”, de dag waarop sommige ambtenaren hun eed aflegden. Deze aanduiding bleef echter niet beperkt tot de maandag na de eerste zondag na

Driekoningen. Er wordt immers ook gesproken over de “verzworen maandag van Pasen” of de “verzworen maandag van Kerstmis”. In Antwerpen wordt hiervan gewag gemaakt in een kerkrekening d.d. 1431 en later ook in een stadsrekening uit 1513.

De eerste “Verloren Maandag” komen we tegen in 1730 te Leuven. Ook hierbij zou het gaan om een dag die “verloren” was: er werd niet gewerkt omwille van de feestelijkheden ter gelegenheid van de eedaflegging der ambtenaren.

Ook het voorlezen van gildenboeken, met daarin de rechten en plichten der ambachtslui, zou tot een “Verloren Maandag” geleid hebben.

Hierna, zo wordt gesteld, zou de patroon zijn gildenleden immers op een borrel vergast hebben. Dit gebruik was naar verluidt vooral in Antwerpen in zwang. In andere gemeenten gingen gildenleden van deur tot deur de nieuwjaarswensen aanbieden in naam van hun patroon. Het lijkt vrij veilig te veronderstellen dat ook dit aanleiding gaf tot herbergbezoek en werkverzuim.

Zo zouden zij nagestreefd hebben hun klanten zo lang mogelijk in hun zaak te houden, dit onder meer door te zorgen voor een hapje. In samenwerking met slagers en bakkers trakteerden de herbergiers hun klanten dan ook op gebraden vlees en versgebakken brood. Om dit alles economisch verantwoord te houden, werd geopteerd voor goedkope, vette vleessoorten, bij voorkeur worst.

Om het vet van dit vlees enigszins op te slorpen, werden de worsten verpakt in deeg, en zo opgediend. De herbergbezoekers aten de worst en het van vet doordrongen brood werd aan de hond gegeven....

Andere bronnen verwijzen dan weer naar de Antwerpse haven. Traditioneel mochten de havenarbeiders op de maandag na de eerste zondag na Driekoningen op kosten van de natiebazen... drinken!

Daarbij werd hen iets warm te eten aangeboden, samengesteld uit 'onverkoopbaar' vlees en brood. Dat "verloren brood" zou dan aan de oorsprong liggen van de specifieke naam van die dag.

Het eten van écht worstenbrood, zoals wij dat nu kennen, zou pas opgekomen zijn rond 1880, en dan nog slechts sporadisch. Een eerste spoor wordt aangetroffen in het boek van Edward Poffé: "Plezante mannen in een plezante stad".

Pas na de Tweede Wereldoorlog zorgde het worstenbrood op "Verloren Maandag" bij de bakker voor een grote toeloop. Tot op heden werd deze lekkere traditie gehandhaafd, alhoewel worstenbrood nu het ganse jaar door vlot verkrijgbaar is.

In de zestiger jaren was in het Antwerpse een worstenbroodmaaltijd gebruikelijk op "Verloren Maandag". Later werd in alle herbergen worstenbrood gratis aangeboden, uiteraard om de dorst op peil te houden.

Nog later zouden ook heel wat bedrijven gaan mee doen. Op "Verloren Maandag" werd het lunchpakket, al dan niet op kosten van de baas, door één of meerdere worstenbroden vervangen.

Wat ook de oorsprong van de term "Verloren Maandag" en van het worstenbrood mag zijn, feit is dat in gans de stad Antwerpen en vér daarbuiten, op deze bijzondere dag worstenbrood een belangrijke plaats op het menu inneemt en dit zowel thuis en op het werk, als in de betere verbruikslokalen.

Bovendien zijn er sfeervolle alternatieven: wie géén klassiek worstenbrood lust kan een meer exotische variant uitproberen. Naast worstenbrood met dubbele worst is er zo bijvoorbeeld ook worstenbrood met andere vleessoorten, met witloof, enz.

Verder zijn er ook de bekende appelbollen die op "Verloren Maandag" een uitweg bieden voor wie zoeter gebekt is.

Uw redacteur & medeproever van dienst

vers worstenbrood en appelbollen ⇨

Aandacht !!! Wij publiceren dit artikel nu reeds omwille van het feit dat ons volgend nummer rond januari verschijnt en dat dit artikel bij sommigen onder onze lezers juist daartegen van pas zal komen.

De Sint-Niklaaskerk van Willebroek dringend aan herstelling toe.

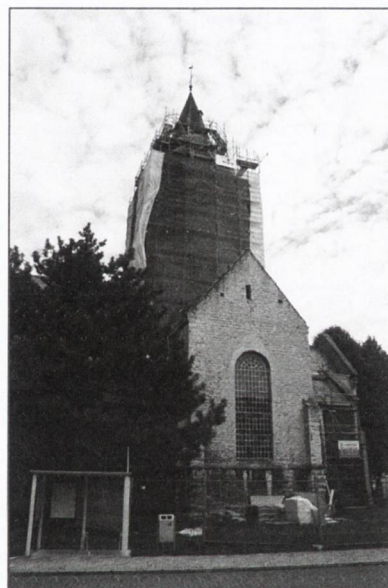
De “VAN BREEDAMS” waren niet alleen gekend om hun “wind- en graanmolens”, het waren ook vermaarde “timmerlieden”.

Niet alleen nu in 2009 is de Sint-Niklaaskerk dringend aan herstelling toe. Dit was ook het geval in 1680.

Hier volgt een korte inhoud en vertaling van een akte van 24 december 1680.

1 - Korte inhoud :

Dominicus Van Breedam, schepene van de heerlijkheid van Boom en Anthonius De Coninck zijn meester timmerlieden. Zij worden door Jan Daems, kerkmeester, verzocht het houten gebinte van de kerk te onderzoeken en vast te stellen hoe erg het mede kerk gesteld is. Zij vinden dat er een aantal gebreken dringend moeten hersteld worden. Volgens hen ontbreken gebinten in het timmerwerk in het hoogkoor en dat deze gebinten zich in zeer slechte toestand bevinden. Sommige gebinten zijn niet aan mekaar verbonden. De voet van de onderste kepers zijn losgekomen van de plaat tot aan de buitenkant van de muur. Dit gebrek kan niet meer hersteld worden en betekent een gevaar bij hevige wind of bij onweder. Sommige houten delen staan te rotten. Beide meester-timmerlieden hebben van hun onderzoek een verslag opgemaakt en overhandigd aan een notaris met als getuigen Peeter Donies en Hendrik Van Bercelaer.

2 – Vertaling van de oorspronkelijke akte :

Coram me¹⁸ notaris ende de getuygen naergenoemte Dominicus Van Breedam, schepene der heerlyckheyt van Boom ende Anthonius De Coninck ingesetene alhier byde meester timmerlieden van hunne stiele verclaeren ditte sterck voor de gerechtige waerheyt ten versoecke ende requisitie van Jan Daems kerckmeester van de kercke deser voors. Baronnie ende in faveur van iustitie eedt presenterende des aensocht zynde waerachtich te wesen dat sy hebben gevisiteert het hout ende timmerwerk van de groote koer¹⁹ hebben sy attestanten bevonden de selve te wesen in seer slechte staet weten datter inde selve koer geen binnenwerk oft gebinten in en staen soo dat 't selve werck aen malcander niet gebonden en is daer is enckelyck gewerckt met aelbalcken ende dat de voet vande onderste kepers zyn wyckende van de onderste plaet totten de buytencant van den muer dat over sulckx tselve houtwerck niet meer en can gerepareert worden ende staet met eenige winden oft onweder 't seffens inne te vallen alsoo 't selve hout ten deele begint te rotten redenen van wetenschap verclaeren selve alsoo bevonden ende gevisiteert te hebben ende redelyck is zoo consenteren wij attestanten aldus gedaen ende gepasseert ten comptoire myns notaris ten prentie ende overstaen van Peeter Donies ende Hendrik Van Bercelaer als getuygen hier over geroepen ende gebeden.

Dominicus Van Breedam
Antoon De Coninck

¹⁸ “Coram me” wil zeggen : voor mij of tegenover mij

¹⁹ Groote koer of hoog koor

Het begin van het einde van de Willebroekse zwembaden.

1972 – Grote aanpassingswerken aan het “Openluchtzwembad”

Ondanks het feit dat het gemeentebestuur reeds geruime tijd volop bezig was met de planning en de bouw van een overdekt zwembad “De Schalk” werden er toch nog grote onderhouds- en aanpassingswerken voorzien en uitgevoerd, zoals ondermeer :

- volledig nieuwe wandbekleding
- nieuwe waterdichtingswerken
- verbeteringswerken aan de cabines

Zo besliste het College op 30-5-1972 de firma Hugo Aerts uit Willebroek grèstegels te laten plaatsen aan 840 Fr/m² of 23.520 Fr + BTW en op 6-6-1972 van de verbeteringswerken te laten uitvoeren door de firma Jan De Smedt voor 42.500 Fr.+ BTW terwijl de firma W. Van Malderen het leveren en plaatsen van roofing en aflopen mocht uitvoeren voor 32.500 Fr + BTW.

Inmiddels blijft het gemeentebestuur volop bezig met het plannen en het bouwen van het reeds genoemde overdekt zwembad “De Schalk”.

De goedkeuring d.d. 11-4-1967 van het tweede ontwerp voor de gevraagde oprichting werd intussen verleend.

Ook het provinciebestuur (zie brief van 14-4-1969) liet haar goedkeuring schriftelijk geworden aan het gemeentebestuur. Haar schrijven was vergezeld van een brief van de heer Minister van Volksgezondheid waaruit blijkt dat dit voorontwerp wordt goedgekeurd mits rekening te houden met de gemaakte opmerkingen.

Het definitief ontwerp dat door de ontwerpers werd opgesteld werd geraamd op 20.515.501,40 Fr., onderverdeeld als volgt (taks inbegrepen):

- lot ruwbouw	15.196.374,40 Fr.
- lot elektriciteit	1.126.486,00 Fr.
- lot waterzuivering	1.368.258,00 Fr.
- lot verwarming	2.824.383,00 Fr.

De werken zouden voor 60 % gesubsidieerd worden, weliswaar voor een maximum bedrag van 17.120.000 Fr (taks inbegrepen).

Het College besloot met eenparigheid van stemmen:

- 1) goedkeuring te verlenen aan het definitief ontwerp tot oprichting van een overdekt zwembad opgemaakt door dhrn. L. Smets, architect en H. Van Kerckhoven, ingenieur.
- 2) De subsidiëring der werken aan te vragen.

Op 3-3-1970 stellen wij vast :

- 1) beslissing goedkeuring door de bestendige deputatie van de raadsbeslissing
- 2) het toewijzen van 3 loten der werken die openbaar aanbesteed werden op 26-5-1970;
lot 1 – ruwbouw (3 biedingen ingediend);
lot 2 – elektriciteit (4 biedingen ingediend);
lot 3 – centrale verwarming (5 biedingen ingediend).

De werken werden toegewezen als volgt :

Lot 1 : ruwbouw : pvba Borghys-De Mol uit Antwerpen : 21.541.073 Fr.;

Lot 2 : elektriciteit : pvba L. Gevers uit Mol : 2.052.295 Fr.;

Lot 3 : centrale verwarming : pvba J. Maes uit Wilrijk : 2.449.319 Fr.;

- 3) de vaste susidiëring voor deze werken aan te vragen.

In zitting van de gemeenteraad d.d. 16-11-1970 werd het volgende behandeld:

Eigendommen – aankoop grond voor het zwembad:

- perceel wijk A nr 593C, groot volgens kadaster 3.385 m² aangekocht van de echtgenoten Smets-Meischman uit Ruisbroek. In der minne geregeld voor de globale prijs van 846.250 Fr.
- perceel wijk A nr 586d, groot 1843 m². Eigenaar Goovaerts René uit Puurs. Akkoord te ruilen tegen de loten 24 (723 m²), 25 (685 m²) en 26 (1075 m²) van de verkaveling “Molenweg”, eigendom van het gemeentebestuur.

In zitting van de gemeenteraad d.d. 15-12-1970 werd er “meerwerk” goedgekeurd.

- De breedte van het zwembad te brengen van 10 op 12 m.
  - a) om een grotere capaciteit te verkrijgen
  - b) om in geval van wedstrijden over 5 banen te kunnen beschikken
- Prijsverhoging van 170.305 Fr.

In zitting van 11-1-1971 besloot het College de minimum diepte van 1,10 m. op 1,25 m. te brengen. Dit kostte een meerprijs van 23.503 Fr.

De staatssubsidie wordt op 18.624.000 Fr. gebracht.

De provincie verleent geen subsidies voor het oprichten van zwembaden (brief van 10-1-1972)

Aangezien de firma J. Maes de werken niet kan uitvoeren zou de firma Paenhuyzen-Maya uit Tienen deze overnemen maar niet conform aan hun offerte. Er werd dan voorgesteld de werken te laten uitvoeren door de firma L. Van Camp uit Willebroek mits 2.847.906 Fr.

De erelonen voor ontwerp door het studiebureau Ir. H. Van Kerckhoven uit Roeselare bedragen 250.000 Fr. + 35.000 Fr. BTW en deze voor architect L. Smet uit Willebroek 250.000 Fr. + 35.000 Fr. aan BTW.

Vervolgens werd besloten (9-11-1971) uitrusting aan te kopen bij de firma Parfilco uit Gent :
8 stuks bevestigingshaken : 9.600 Fr. + BTW;
10 stuks hulsen voor het installeren van keerpuntlijnen rugzwemmen, een valse startlijn en waterpolodoelen voor 11.180 Fr. + BTW.

Inzake personeel werd in de zitting van 30-11-1971 voor het overdekt zwembad en personeelskader voorzien dat er volgt uitzag :

- 1 directeur
- 3 badmeesters-redders
- 1 klerk
- 1 electricien-mechanicen
- 3 schoonmaaksters

Dit voorstel van de gemeenteraad van 21-12-1971 werd geschorst omwille van de algemene en bijzondere benoemingsvoorwaarden voor het personeel.

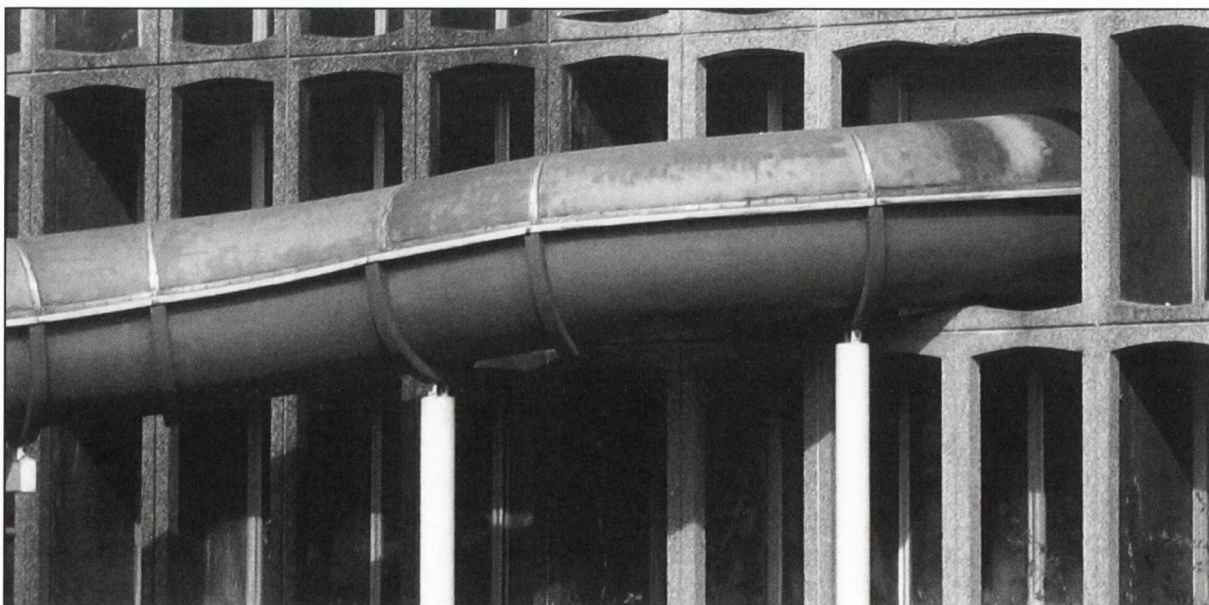
Op 27-6-1972 werd er beslist zitbanken met kapstokken voor de kleedkamers aan te kopen voor het bedrag van 182.042 Fr. + BTW.

De firma H. Hoofd uit Willebroek werd gelast riolen te plaatsen (hergebruik van betonbuizen) voor 67.000 Fr. + BTW (4-7-1972)

Er worden gasbranders voorzien i.p.v. oliebranders – deze aanpassingswerken kostten 65.647 Fr.

Pidpa eiste een afscheiding van de directe verbinding met de waterleiding. Het afscheidingsstuk plaatsen kostte 55.100 Fr.

Langzamerhand gebeurde de afwerking van het zwembad “De Schalk” doch de kosten liepen steeds hogerop.

Achteraf werd er nog een glijbaan geïnstalleerd.

Intussen liepen de verbeteringswerken aan het “Openluchtzwembad” aan de Floridastraat steeds verder.

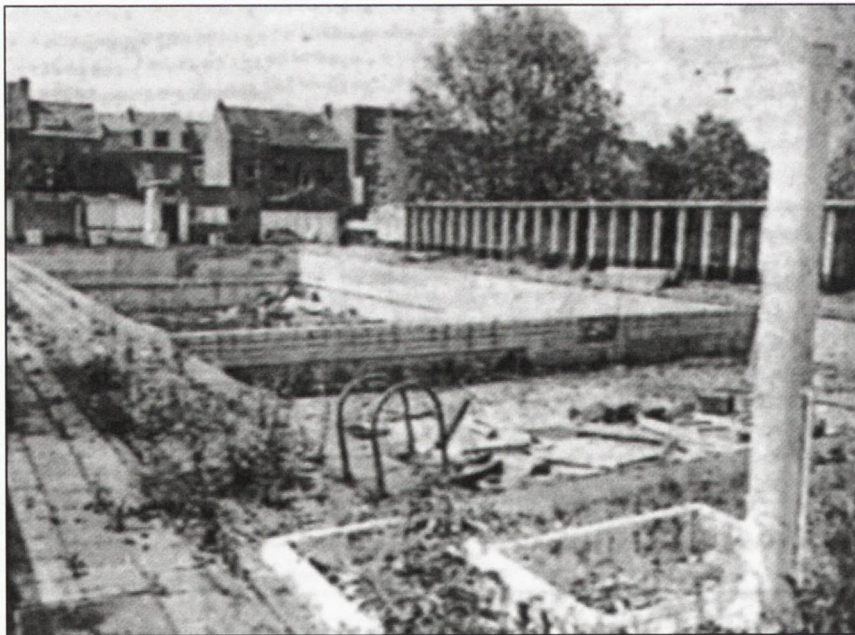
Talrijke aanvragen tot het gebruik van het zwembad “De Schalk” kwamen binnen, zoals ondermeer :

- de Bond van Grote en Jonge gezinnen (deze vroegen een gunst-inkomprijs)
- de Willebroekse zwemclub
- RMS Boom
- The Sharks (voor onderwater trainingsoefeningen)
- O.L.Vrouwschool uit de Breendonkstraat te Breendonk
- enz... enz...

De Verenigde Willebroekse Zwemclub die tot stand kwam op 1 januari 2002 na een fusie tussen de twee bestaande Willebroekse zwemclubs (de Willebroekse zwemclub WiZC en de Vrije zwemmers Willebroek (VWZ) kwam in de problemen door het buiten gebruik stellen van het openluchtzwembad. Reeds vele jaren leefden deze clubs op goede voet naast mekaar met samen ongeveer 700 leden.

Gedaan met de Willebroekse zwembaden

2001 werd een jaar om niet te vergeten. Het openlucht zwembad dat al een tijdje gesloten was omwille van herstellings- en renovatiewerken werd definitief gesloten. Uit statistische gegevens blijkt dat het openluchtzwembad tijdens het jaar 1986 nog een bezoekersaantal had van 25.251 volwassenen en 7968 kinderen. Toch werd het genoemde zwembad in 1988 afgebroken.

Verval en later afbraak van het openlucht zwembad

Niet alleen de zwemclub maar ook de Willebroekse bevolking kwam zonder zwembad te zitten. Het openluchtzwembad tussen de Dr. Persoonslaan en de Floridastraat werd reeds eerder ontmanteld nadat het reeds jaren buiten gebruik was. Het werd afgebroken en de opgevolde terreinen werden omgevormd tot parking waardoor de bezoekers aan de Overwinningstraat, de Dr. Persoonslaan en de Floridastraat, het makkelijker hadden om hun voertuig te parkeren.

Een oplossing werd gezocht in het zwembad van het koninklijk atheneum te Boom en in het zwembad “de Druppelteen” van Kapelle-op-den Bos (2003). Het Willebroekse zwembad De Schalk en de omliggende gronden werden verkocht aan Investpro voor € 720.000

Afbraak van het overdekt zwembad De Schalk

Samenwerking met Kapelle-op-den Bos

De kosten en onkosten voor het openen van een zwembad lopen steeds hogerop !

De gemeenten Willebroek en Kapelle op den Bos die sedert 2002 (met de projectvereniging WIKA) samen het zwembad "De Druppelteen" uitbaten dienden voor het jaar 2007 ieder € 40.000 extra bij te passen om dit zwembad verder uit baten.

Voor Willebroek bedroeg deze bijpassing ten slotte juist geen € 300.000 doch € 40.000 meer dan vorig jaar.

Het zwembad "De Druppelteen" opende pas opnieuw in 2003 na grondige verbouwingen.

Er kwamen minder bezoekers met als gevolg minder inkomsten.

De Verenigde Willebroekse Zwemclub en de Willebroekse waterpoloclub voelen zich thuis in de Druppelteen.

De Willebroekse schoolgemeenschappen maken sedert het schooljaar 2006-2007 gebruik van het zwembad van Koninklijk Atheneum te Boom. De individuele zwemmers uit Willebroek zwemmen nu in Londerzel of Bornem maar niet in de Druppelteen.

Het IE-zwembad Dolfijntje, een therapiebad voor personen met een handicap.

Ludo Deferme

Het I.E.-zwembad "Dolfijntje"

Er werd met een aantal ouders een werkgroep opgericht met als doel het bouwen van een eigen aangepast therapiebad voor kinderen met een handicap. Met met een aantal kinderen werd er al gezwommen onder de leiding van Ludo Deferme. De gemeente zette het licht op groen als de vereniging het nodige geld bijeen kreeg om te bouwen. Allerlei inspanningen en benefietacties hielpen mee om het gestelde doel te verwezenlijken

Alle Willebroekse verenigingen en privépersonen zorgden ervoor dat in 1992 het I.E.-zwembad plechtig kon geopend worden en dat het betaalbaar was.

Uit gans Vlaanderen komen kinderen en volwassenen afgezakt om van het I.E.-zwembad Dolfijntje te genieten. Het I.E.-zwembad Dolfijntje is een initiatief waar elke Willebroekenaar terecht fier mag op zijn!

G.V.A.

Hoe een bevelschrift uit het Frans in het Nederlands vertaald werd.

Zoals algemeen geweten betekende de slag van Waterloo de beslissende nederlaag van het Franse leger en meteen de val van Napoleon op 18 juni 1815. Na deze slag trok het Franse leger zich terug alhoewel het zich hier en daar reorganiseerde en tegenaanvallen verrichtte. Doch vrij vlug werd het leger gedwongen zich definitief terug te trekken.

Napoleon werd op 22 juni 1815 tot aftreden gedwongen op het Elysée te Parijs.

Wellicht verspreidde het nieuws zich niet al te vlug, vandaar dat er nog onderrichtingen werden opgesteld op 10 juli 1815.

Nederland was ingedeeld in 8 en België in 9 departementen : 1) département des Deux Nethes - 2) département de la Dyle - 3) département de la Meuse inférieure - 4) département de l'Escaut - 5) département de la Lys - 6) département du Hainaut - 7) département de l'Ourthe - 8)

département de Sambre et Meuse en - 9) département des Forêts.

In de zuidelijke departementen had men eerder door wat er gaande was en braken er hier en daar kleine opstandjes los en werd er niet meer gehoorzaamd aan de bestaande bevelschriften.

De door de Fransen aangestelde bewindvoerders en departementsoversten werden fel tegengewerkt en konden niet overal meer de orde handhaven.

Vandaar volgende onderrichting die opgesteld werd te Brussel waarvan "copeye" werden verspreid aan de meyers, onder andere ook van een vertaling d.d. 17 juli 1815 die vertrok vanuit Mechelen (departement van de twee Netten of département des deux Nethes.

De vertaling uit het Frans²⁰ :

Brussel den 10sten july 1815

Den Commissaris Général der Justitie
Aan Mijnheeren de Directeurs der policie
Mijnheeren !

Eenige beweginge van saemenspanninge hebben hun doen gevoelen in differente steden van de zuydelyke departementen. Het sচেয়nt dat de misnoegden zoeken te stooren de publieke rust met te denonceren en selver te insulteren de publieke amptenaers by ongegrond voorwendzel van aengeklevendheyd aen Buonaparte; dat zy zouden wesen genaturaliseerde franschen ofte zelve alleenelyk uyt oorsaeken dat zy souden bekleed hebben eenige bedieningen onder het fransch Gouvernement.

²⁰ Origineel document bevindt zich in het Gemeentelijk Archief van Willebroek.

Het voorwerp van dusdanige personen en is geensingst dubbelsinnig, maer haere Majesteyt aan wie ik daar over rapport hebbe gemaekt verstoot openbaarlyk sulkdanig gedrag zy heeft tot heden toe ende zy sal ten allen teyden kunnen beweerdigen de publike amptenaeren versierd zynde van haere betrouwe in soo verre de teyds ontstandigheden tot heden toe beletzel hebben gebracht aende veranderingen welke de openbaeren toejuygingen en goed order schynen te betrachten, de nieuwe opvorderinge is zeer naarderende ende zal medebrengen alle noodzakelyke middelen om sonder schuddinge toe te voegen allen t'gene men niet en zoude bekomen hebben dan met moeyelykheden noyt en zal de autoriteyt welke erkend souden wesen onweerdig te zyn van haere vertrauwen maer men verlyst voor ende aller klaerbleykelyke toonstukken, ende ook en sal een goed gouvernement hem noyt laeten geleyden door hooveerdige uytborstelingen door den geest van parteydigheyd, van harglist of saemen rottinge ende wel besonderlyk door onbedachte ofte valsche toeschryvinge van Buonapartismus, voorwendzel welke dien die bespeurt de bedieninge van zynen medeborger ter herte neemt. De begeerte van het gouvernement is, dat alle degene die hun eenige buytenspoerigheden souden toelaeten tegens publieke amptenaeren t'sy inlanders, vremde ofte fransche aende rechtsbanken sullen worden overgebracht ende andaer gestraft worden volgens de geheele strengheyd der wetten.

Voor den Commissaris General den Secretaris General gedeleguerd /:
geteckend/ Drault.

Voor gelykvormige copeye den procureur Criminal directeur der
policie van het departement der twee Nethen /: getekend/ A.P.
Demoor.

Voorgelykcormige copeye den procureur civil bij den tribunal civil
van het arrondissement van Mechelen /: getekend/ De la Haye

Mechelen den 17 julius 1815
Den procureur civil by den Tribunal van het arrondiisement van
Mechelen.

Aen Mynheeren de Meyers van synen ontrek.
Mynheeren!

Bevele Ul: kennisse te geven aen uwe geadministreerde van den
circulaire brief hier vooren ende de hand te houden op dat alle
saemen rottinge neygende tot het voorwerp daer inne gemeld sou haest
wese vernietigt ende dat alle wie het souden mogen wesen souden
begaen eenige buytensporigheden tegens de autoriteyten op staenden
voet worden gearresteert.

Hebbe d'heer Ul: te groeten
/:geteekend/ De la Haeye/

Voor gelykvormige copeye
By vertaling van het fransch in het Vlaemsch.
Den Meyer der gemeynte van Willebroeck

P.B. Janssens   Maire

G.V.A

Een berichtje vanuit Zwitserland met tevens een aanvulling die juist op zijn plaats komt.

Van: Etienne Huyghe [etirithuyghe@hotmail.com]
Verzonden: donderdag 6 augustus 2009 10:16
Aan: gust vanauwenis; Eric Van Winghe
Onderwerp: STRAALJAGER TE WILLEBROEK

Beste Vaertlinckers,

Zoals gebruikelijk heb ik met veel interesse jullie nieuwste publicatie gelezen. Daarbij past nogmaals een woordje van speciale dank aan Gust voor alle moeite die hij zich neemt om het mij langs elektronische weg te bezorgen.

Aan de auteur van het artikeltje over de straaljager te Willebroek, die ik niet persoonlijk ken en vandaar via jullie, toch een klein woordje van commentaar. Ofwel zijn er twee straaljagers in Willebroek "geland" ofwel heeft hij zich een beetje vergalopperd bij de keuze van zijn foto's. De afgebeelde toestellen hebben inderdaad beide in de Belgische luchtmacht gediend, maar het gaat wel gelijk om twee totaal verschillende toestellen.

De eerste afbeelding (bovenaan en in kleuren) geldt een F-84F Thunderstreak (een jagerbommenwerper van Amerikaanse makelij) die zowel in Florennes als in Kleine-Brogel gediend heeft van 1951 tot 1972, (**Mijn oudere broer heeft er van 1957 tot 1961 als militair piloot mee gevlogen**).

Het tweede toestel, inderdaad een Hawker Hunter (een jager van Britse makelij) heeft inderdaad op de toenmalige basis Beauvechain (ofte Bevekom, vermits op de taalgrens) gediend vanaf 1956 tot 1963. In totaal werden er 144 aan onze luchtmacht geleverd. Ik moet dus ook tegenspreken dat dit toestel geen succes geweest zou zijn en vlug vervangen werd. Verdere recherche zou U inderdaad bevestigen dat er enkele "initiële" moeilijkheden geweest zijn bij de ontwikkeling van dit toestel, o.a. omdat het een te kleine brandstoftank had. Maar daartegenover staat dat "De **Hawker Hunter** is een Britse straaljager uit de jaren 1950. Door velen beschouwd als de beste transsonische jager, diende de Hunter vele jaren bij de Royal Air Force en werd ook in groten getale geëxporteerd. Er zijn 1927 Hunters gebouwd door Hawker Siddeley onder licentie en het type heeft gediend in de luchtmacht van in totaal 19 landen; citaat uit Wikipedia dat ik alleen kan onderschrijven.

Komt nog bij dat :

"Misschien wel de meest enthousiaste Hunter gebruiker was Zwitserland, die het type gebruikte van 1958 tot 1994 (sic !), terwijl de vliegtuigen steeds vernieuwd werden en niet gekozen werden voor nieuwere types." Eveneens een citaat uit Wikipedia dat ik kan bevestigen.

Zie ook nog :

http://nl.wikipedia.org/wiki/Hawker_Hunter

http://nl.wikipedia.org/wiki/Republic_F-84_Thunderstreak

Met excuses voor de "detailkritiek", maar zoals in de genealogie is ook hier enige zorg om het detail en de correctheid van de gegevens niet misplaatst.

Sans rancune, hoop ik ;-)) !!

door Etienne Huyghe

Uit "den tijd" van toen, vonden we in onze archieven, een vrij oud, maar bijna intact, en vrij stevig kartonnetje van 73 jaar geleden! De in Willebroek zeker niet onbekende fanfare "Eendracht" nodigde hiermede toen haar leden en sympathisanten uit om opnieuw een verkleed maandbal bij te wonen. De beleefdheid waarmee deze (misschien wat overdreven) tekst is opgesteld, is tegenwoordig ver te zoeken. Wel raar is dat deze fanfare voor haar bal zich begeeft in het hol van de leeuw. Het "Casino" was immers de thuisbasis van hun antipolen, de mannen van "den Amelinckx" nl "de Kon. Harmonie Sint Cecilia"

Willebroeck, den 24 Februari 1936.

KONINKLIJKE FANFAREN

" EENDRACHT "

(gesticht op 1 Januari 1850)

WILLEBROECK

Maatschappij onder het Eere-Voorzitterschap van
Mr Jules VLAEMINCK.

MIJNHEER,

Op algemeen aanvraag, gedaan tijdens het laatste Teerfeest, heeft het bestuur besloten haar maandbal terug in voege te brengen.

Een

VERKLEED BAL

zal plaats hebben in 't lokaal

" CASINO „ op Zaterdag 7 Maart 1936,
om half acht 's avonds.

Wij hebben de eer en het genoegen U en uwe Dame, alsook de inwonende jonge Heeren en Jufvrouwen, uit te noodigen op dit feest.

Wij hopen dat eenieder het zich als plicht zal achten tegenwoordig te zijn ten einde ons allen in de beste stemming te vermaken.

LEVE DE FANFAREN EENDRACHT en tot Zaterdag 7 Maart !

HET BESTUUR :

De Secretaris,
Ed. BAEYENS.

De Voorzitter,
Arm. VAN HERP.

De Onder-Voorzitter,
Jos. EERAERTS

Druk. J. Emmers, Tel. 316, Willebroeck

Inhoudstafel : oktober – november - december 2009

Voorwoord	blz.	1
De Boer en de baron (Paul De Borger).....		2
Volkstelling Tisselt 1693) (Leon Bernaerts).....		7
Cinemaverhalen uit Willebroek (Jean Merckx).....		12
Sint-Hubertusviering te Blaasveld) (G. Van Auwenis).....		18
Worstenbrood, een levende traditie (Eric Van Winghe).....		22
De Sint-Niklaaskerk van Willebroek aan herstelling toe (G. Van Auwenis).....		25
De geschiedenis van de Willebroekse zwemdokken (G.v.A.).....		27
Hoe een bevelschrift in het Nederlands vertaald werd (G.v.A.).....		33
Een berichtje vanuit Zwitserland – aanvulling (Etienne Huyghe).....		35
Uit archieven – Verkleed Bal (Eric Van Winghe).....		36

Werkten mee aan dit nummer :

Leon Bernaerts – Paul De Borger - Etienne Huyghe - Jean Merckx - Gust Van Auwenis en Eric Van Winghe.

Samenstelling en lay-out : Gust Van Auwenis en Eric Van Winghe.

Alle rechten voorbehouden. Het overnemen van teksten kan slechts gebeuren na schriftelijke toelating van de auteur en mits vermelding van het tijdschrift, jaargang en nummer.

Elk auteur is individueel verantwoordelijk voor de inhoud van zijn of haar artikel.

Geplande activiteiten: Cursus Oud Schrift : 5-7-12-14-19 oktober 2009 telkens van 19.00 tot 21u30.

Lokaal : Centrum Van Winghe, Capt. Trippstraat, Willebroek

***9/10/2009 – Grote 2de Vaertlinck-Quiz – Zaal Casino
Oud Sasplein te Willebroek
Aanvang stipt om 20.00 u.***

Zie ook onze Website: www.vaertlinck.be

Aandacht! Bezoek regelmatig onze website om op de hoogte te blijven van onze laatste nieuwsjes en geplande activiteiten : **www.vaertlinck.be**

BANKET

R

O

O

D

Kerkstraat 26

Willebroek

Tel. 03/886 65 09

**D
H
I
L
L
I
P
P
E
T**

Boozt.be

THE BEST HARDWARE STORE IN BELGIUM

Dendermondsesteenweg 111 / bus 29
2830 Willebroek
Tel : 03/866.48.44
Fax : 03/866.48.45

Openingsuren :
maandag : Gesloten
dinsdag : 10 u. – 18 u.
woensdag : 10 u. – 18 u.
donderdag : 10 u. – 18 u.
vrijdag : 10 u. – 18 u.
zaterdag : 10 u. – 18 u.

Gesloten op zondag en feestdagen.

**carrosserie
Van den Eede**

herstellingen alle merken

Brandstraat 31
2830 Willebroek

btw 634 353 769

tel. 03/886 78 49
fax 03/886 04 58

Rijwielen – Naaimachines

Firma CLAESSENS

Mechelsesteenweg 8

(aan de brug)

2830 WILLEBROEK

Tel. : 03/886 62 70 – 03/886 38 51

Restaurant "BEUKENHOF"

Antwerpsestraat 300

2850 BOOM

Tel.: 03/888.65.68

Fax.: 03/844.74.39

't Klokske

bij Elke

TEL : 03/886.97.96 (Breendonk)

lotto/dagbladen/schoolbenodigdheden

openingsuren :

ma : 06.30U - 12.30U / 13.30U - 18.30U

di : 06.30U - 12.30U / 17.00U - 18.30U

wo : 06.30U - 12.30U / 13.30U - 18.30U

do : 06.30U - 12.30U / 13.30U - 18.30U

vr : 06.30U - 12.30U / 13.30U - 18.30U

za : 08.00U - 12.30U / 13.30U - 16.00U

Digitale drukkerij
Digitaal boekdrukken in kleine oplages
Reclame en belettering

Davy Van Ranst

The Image Factory

Lindestraat 9

2880 Bornem

Tel. 03 899 46 66

Fax 03 899 46 67

www.the-image-factory.be

Bank

DEXIA BANK Nieuwstraat

2830 Willebroek

03/860.72.90

BOEKSKE

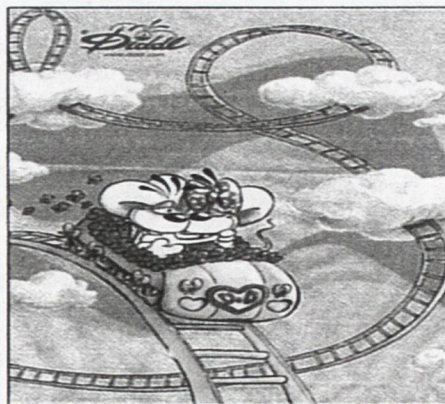
Voor al uw tijdschriften en kranten!

Aan huis besteld!

Eksklusief verdeler van :

DIDDL, TOPMODEL,

DARK DUDES, ROSALIE UND TRUFFEL

Voor al uw inkt en tonercartridges tot 50 % goedkoper

Overwinningstraat 76 – Willebroek

Tel: 03.886.73.84

CAFE - TAVERNE "CASINO"

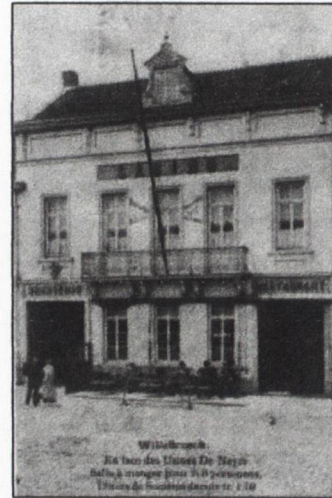
Bij Chris & Patrick

**Oud Sasplein 3, 2830 Willebroek
(aan de brug)**

Tel 03/886 68 70 - dinsdag gesloten

- **VERZORGDE SNACKS**
- **BRUSSELSE WAFELS**
- **PANNEKOEKEN**
- **DIVERSE BROODJES**
- **MILCKSHAKES**
- **IJSCOUPES**
- **VERSE FRUTTSAPPEN**

Anno 1905

ZAKENKANTOOR NV VAN TRICHT

L. DE NAEYERPLEIN 16
2830 WILLEBROEK

Tel. 03-886 87 33 - 03-886 94 62

Fax 03-886 20 91

E-mail : yvette.vandemaele.15515@axa-bank.be

Alle weekdagen geopend van 9 - 12 uur en van 14 - 18 uur
Dinsdag- en zaterdagvoormiddag enkel na afspraak

**VOOR AL UW BELEGGINGEN, BANKVERRICHTINGEN,
VERZEKERINGEN EN KREDIETEN**

Het kantoor met de betere service !

Uit Sympathie

上海酒家

CHINEES RESTAURANT

SHANGHAI

Stationsplein 2

2830 WILLEBROEK

Tel. 03 886 74 96

Ruime parking

Maandagmiddag

Dinsdag

Zaterdagmiddag

GESLOTEN

Jan maes

watches & jewellery

L.De Naeyerplein 31

2830 Willebroek

03/886 86 26

Bruul 85

2800 Mechelen

Meubelen

“ Toonzalen : Brielen 5 – 2830 Willebroek-Tisselt

Jozef VAN DEN BERGH nv

“ Tel. 03/886 66 03

Keukens MICKO

“ Donderdag gesloten

SELEXION®

OKAPI

UW PARTNER IN DE INFORMATICA

hardware - software - netwerken

pc - notebook - netbook

installaties - herstellingen

telenet - proximus - inktpatronen

Stationsstraat 96 - Willebroek
03/886.90.46 - info@okapi.be

OKAPI
UW PARTNER IN DE INFORMATICA

't Poussecafé

Torenstraat 6 - 2830 Willebroek

☎ 03 / 866 05 36

Open vanaf 11.00 uur

Keuken doorlopend vanaf 11.00 uur

Maandag gesloten

WOONDECORATIE

PEPERMANS

Herman Vosstraat 46
2830 Willebroek

Tel. 03 / 886 68 23

Fax 03 / 866 15 00

www.decoratiepepermans.be

- Vast tapijt
- Tapijten
- Vouwdeuren
- Textiel

- Vloerbekleding
- Gordijnen
- Zonwering
- Onderhoud

- Laminaat
- Overgordijnen
- Behangpapier
- Verven-Mengmachine

WILLEBROEK

TEL. 03/886.41.30

Groep Kerremans

Zakenkantoor Kerremans & C°

VERZEKERINGEN
BANK

OVERWINNINGSSTRAAT 87
2830 WILLEBROEK
TEL: 03/886.43.39
FAX: 03/866.57.02

info@groepkerremans.be
www.groepkerremans.be

CBFA: 040356A-cB

Vastgoed Kerremans

VERKOOP
VERHUUR
BEHEER

OVERWINNINGSSTRAAT 87
2830 WILLEBROEK
TEL: 03/886.43.39
FAX: 03/866.57.02

info@groepkerremans.be
www.groepkerremans.be

BIV KERREMANS STEVE: 503785

EEN SIMPEL
TELEFOONTJE VOLSTAAT
ALS DE BEERPUT OVERLOPEN GAAT

Alle reinigungs-
en ontstoppingswerken

03-888 78 00

't ruimerke

www.ruimerke.be

info@ruimerke.be

BON 5€

1 Bon
per klant

APC

AUTO PARTS CENTER BVBA
ALLE AUTO-ONDERDELEN

- Groot- en kleinhandel
- Car-hifi - GSM's - carkits - navigatiesystemen
- Alarmen - blinderen autoruiten
- Wisselstukken en onderdelen: remmen, filters, uitlaten, schokdempers, ...
- Allesdragers: skiboxen, sneeuwkettingen, ...
- Accessoires: uitbouwkits, verlagingskits, spoilers, sportluchtfilters, ...

Hemiksem

Hemiksemstraat 146
2620 Hemiksem
03/877.30.33
hemiksem@apc.skynet.be

Kontich

Mechelensesteenweg 297B
2130 Kontich
03/458.76.83
kontich@apc.skynet.be

Willebroek

Dendermondsesteenweg 212
2830 Willebroek
03/885.33.06
willebroek@apc.skynet.be

KEUKENCENTER

MASURE

Totaalinrichting van vloer tot plafond

- keukens in alle stijlen
- van luxe modellen tot de budget-keukens
- ook badmeubelen en schuifdeuren
- wij tekenen uw eigen droomkeuken

Kleine Amer 15
2870 Puurs-Kalfort

Tel. 03 889 22 48 * fax 03 899 15 26

Open: ma-vr van 10-18.30 uur
zaterdag 10-18 uur
zondag gesloten

